

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Rimasor 25. sz. a. — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmontetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonczy-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyiltér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petitsor térfogata . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadó-hivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetéseket legcélszerűbben postai utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Rimaszombat, 1883. február 25.

A tagosítás tegnapelőtt végeztetett be városunkban. — Azon elvből indulva ki, hogy a nagyobb birtokos enged a kisebbnek a választásnál elsőseget, nagyrészt megkönnyítette ez ominos ügynek békés keresztül vitelét s a tárgyalást vezető bíró és munkálkodó mérnök tapintatos eljárása napról-napra jobban megnyugtatta azokat, kik a tagosítás eszméjével megbarátkozni nem tudtak vagy nem akartak. S bár — mint mindenütt, — úgy itt is találkozunk, — dacára az önkéntes választásnak — elégtelenség; de hiszen a hol egyiknek érdeke a másikéba ütközik, ott egyiknek vagy másiknak, — bár csak kis részben is, — esalódnia kell.

Sok érdekes esetet, még több panaszt jegyezhetnénk fel a tárgyalás folyamáról, de nem azért fogtuk tollat, hogy magánérdekeket érintsünk, — hanem azért, hogy a tagosítás illetén keresztül-vitele által városunk fejlődésének módjaira reámutassunk.

Tudva van, hogy minden város jövő nagysága két alapon nyugszik. Ezek egyike a fenkölt gondolkodás, áldozatkész, munkás polgárság; másik a jól rendezett anyagi helyzet. — Az elsőről teljesen meggyőződünk már a múltban, s ezen meggyőződésünk csak erősebbé lett a lefolyt tárgyalás alatt.

Ugyanis, míg a fentebb jelzett alapelv mellett sorakoztak az egyes magánbirtokok tulajdonosai, addig e városnak minden egyház-községe szabadon választhatta birtok-illetőségét ott, hol akarta, s oly irányban, a mint jónak látta. — S itt, bár kizárólag magánérdekek találkozásáról volt szó, mindazáltal a több mint 230 birtokos között nem akadt egyetlen egy sem, ki ebben jogainak csorbítását s a már megállapított elvnek megsértését látta volna. Hasonlag egyhangulag lett elfogadva az előjáróság azon indítványa, hogy Rimaszombat városának belterülete a népesség arányához viszonyítva, igen kiesény; s így sok tekintetben meg egyrészt az örökösök szaporodtával a belsőségeknek csaknem a használhatatlanságig való feldarabolása válik sokszor kikerülhetetlenné: addig másrészt gátlólag hat a város területi fejlődésére, — mon-

dassék ki; hogy a város közvetlen közelében levő földterület a Rima folyó és vasut között, határolva a vásártér alsó vége, ellenkező oldalon pedig a Gaes patak által, belsőségnek tekintessék s mint ilyen rendeztessék.

Ugy hisszük e két tény eléggé megvilágosítja egyrészt városunk birtokos polgárságának lelki-letét s nem kevésbé fényes világot vet másrészt annak gondolkozási módjára.

A másik tényezőt, — minthogy erről már több ízben volt lapunk hasábjain szó, míg a székhely kérdése nemes versenyre hívta megyénk városait, ez alkalommal nem említjük; mert tudva van, hogy Rimaszombat mint communitas — megyénk legvagyonosabb városainak egyike.

Igaz, hogy jelenben a megyei közérdekeket érintő építkezések talán-talán tulságosan is igénybe veszik anyagi erejét, de hiszen azon várost, melynek polgárai vagyonosak, — mert hiszen a munkás kéz a legbiztosabban jövedelmező tőke, — féltetni sohasem lehet. Ilyenekben pedig — dícsérvés nélkül elmondhatjuk, — eléggé gazdagok vagyunk.

Ekként állván a dolog, mi teljes szívből örülünk a tagosítás békés és ily módon történt keresztül vitelének, — nem saját, hanem a város s az egyes birtokosok érdekében; mert manapság nélkülözhetlen kellék, hogy azon város, mely székhelye egy ily törvényhatóságnak fejlődhetési képességgel bírjon külsőleg és belsőleg. Az elsöre nézve meglelt adva a kívánt lehetőség, a másodikra pedig megvannak azon társadalmi és cultur-intézmények, melyek a műveltség oltáiraiként füstölögnek századok óta. Ezeknek a tökély kellő fokára emelése lesz a közel jövő hivatása, sőt több — kötelessége. S ha társadalmi téren is akként és oly rohamosan fejlődni képes leend, a mily mérvben azt eddig tapasztaltuk és tapasztaljuk; s ha egyesek és testületek vállvetve arra törekednek, hogy az anyagi képesség mellett társadalmi és cultur-intézményeink a tökély magas fokára emelkedhessenek, akkor új székhelyére rövid idő múlva büszke leend a szász-bérezü Gömör.

tartotta fent magát. A jogi tantolyam bevégezése után nevelő lett Kriston Lajosnál Gömörmegyében, hol a súlyos nevelői terheket két ragyogó szem tette könnyűvé, mert ezekben földi üdvét, menyországát találta fel.

E szempár tulajdonosa egy szende kis leány, a család szeme fénye, most már özvegy Lőrinczy Endréné, Kriston Judith volt.

Azonban mielőtt keblére ölelhetne volna azt, kinek képét hordozta szívében, elment egy másik nőért küzdeni, ki esdekelve nyújtá kezét gyermekei felé; e nő a legkedvesebb édesanya, a haza volt. Mint nemzetör teljesítőn honfiai kötelességét, a világsí fegyver letétele után visszatért Gömörbe s egyesült azzal az oltár előtt, kinek imái tartották meg a harezok zivatarában.

Az ötvenes évek elején teljesen magára hagyatva, azok sorában találjuk, kiket az élet kényszerített arra családjaik feltartása végett, hogy hivatalt vállaljanak. De miután látta, hogy az abszolút kormánytól a haza mítsem várhat, eldobta magától a megelhetésnek eme tényezőjét, s mint ekkor igen sokan, anyagi gondokkal küzdve, tartotta fent magát, melyeknek sulya alatt a leroskadástól órangyala, kedves felesége nem egyszer mentette meg.

Majd ügyvéd lett. Ekkor vette kezdetét életének fénykora. Mert a felek bizalma hovatovább nagyobb mérvben nyilatkozott iránta, a mely bizalmat mindenütt és mindig nem saját, de a jog és igazság érdekében használt fel.

E működése lett kifolyása azután annak, hogy gyorsan emelkedett, egyházi, társadalmi és politikai téren. Rimaszombat városa és a „Tárékpénztár“ választotta jogi tanácsosává, majd a népes és virágzó rimaszombati egyháznak lett közkedvességű helyettes főgondnokává. Az ügyvédi kamarák rendezésével a miskolci iparkamara egyik választmányi tagja lön, mielőtt már a „Gömöri ref. egyházmege“ a tanácsbírói székbe ülteté. A helybeli egyesült prot. gymnasium igazgató-választmányában a várost képviselte, mely egyike az alapítóknak és a legnagyobb, pártfogója ez intézetnek. Felállítatván a közigazgatási bizottság, ennek is munkás és tevékeny tagja volt. Ezek mellett

A rimaszombati gymnasium érdekében.

Az ismeretes középiskolai törvényjavaslat, mellyel a „Quid tunc“ című vezércikk írója e lapok f. é. 5-ik számában foglalkozik, nálunk Gömör-Kishontban, kétségkívül élénk figyelem és érdeklődés tárgyát képezheti. Megyénk valóban a leggazdagabb középtanodákban, sőt protestans közep-tanodákban, így természetesen — a törvény-javaslatból kifolyólag — a legerősebb megrázkódtatásnak lesz kitéve, ha a javaslat életbe lép, a mennyiben csak 4 és 8 osztályt ismer el.

A rozsnyói ev. gymnasium sorsa felett aggódni nincs okunk. Ez a kerület által tartatván fel s mai napig megfelelőlvén a középtanodák igényeinek, ezentul is könnyen kifogja állani a versenyt.

A sajtógömöri 3 oszt. ev. gymnasium jövője felett sem esünk kétségbe, míg lelke: Szentiványi Miklós ur életben van. Bizunk benne s a gömöri ev. nagyt. esperességben s a gymnasium barátáiban, hogy nem engedik elseperni. Már östörténelmi nevezettségénél fogva is kár volna. E gymnasiumunk már 1616-ban találjuk nyomait. Hajdan pedig, — messziről ellátogattak ide a szomszéd megyékből a magyar nyelv eltanulása végett. És senki sem fogja kétségbe vonni, hogy ma is fontos nemzeti missiót teljesít, a mennyiben, ha kevés is tanulónak száma, — úgy tudom, ez iskolai évben csak 22, — a szomszéd tótajku növendékek leginkább itt tanulják meg a magyar nyelvet, a kik különben, nagy szégyenségek miatt, másutt nem iskolázhatnák.

De itt van a rimaszombati egy. prot. gymnasium, mint ilyen egyetlen a hazában; nemesak a város, a megye, hanem az összes hazai protestantismus közkinése, a magyar felvidék egyik védbástyája; a magyar nyelv egyik őre, a hazafias szellem ébresztője és terjesztője. Még csak 5 évvel ezelőtt örömmünnepelte 25 éves jubileumát s már is talán harangoznak — temetésére.

Mi történik vele? Vagy 4 osztályúvá degradáltatik, megkissebbítettik, mint egy katona, ki két fényes csillagától megfosztatik, tehát megsemmisül az a 6. illetve 2 osztály, mely 30 esztendő óta fényesen igazolta életrealizációját, rendkívüli érdemeit, hasznát; vagy 8 osztályúvá kiegészítettik s felszereltetik. Tertium non datur. Ez utóbbi azonban nagy feladat — most. Elegendő alap, tudjuk nines. Az államtól pedig, akkor a mikor 150 frt segélyt ad összesen a hazai ev. gymnasiumoknak, mit sem várhatunk. Ennyit adott a múlt évben csak egy iskolának: a selmezi lyceumnak, annak az iskolának, a hol Petőfy képeztetett! A társadalomtól sem lehet várunk sokat, ha ugyan jobban nem nyitja meg erszenyét, a mennyiben eddig csak 4000 forint gyűlt be. Így nem lesz 8 osztály, így ne csodálkozunk, ne fájlatjuk aztán, ha egyetlen kincsünk el fog separtetni a föld színéről s egy-két érdemes tanárnak fog kelleni mondanunk: nines itt számodra hely. De Rimaszombat város polgárai, nevezetesen a szülők se csodálkozzanak azután azon: miért lesznek kénytelenek gyermekeiket más iskolákban, nagyobb

TÁRCZA.

LŐRINCZY ENDRE.

1824-1883.

Még meg sem pihentek a közös édesanya, a föld ölében dr. Szabó Mihálynak tetemei; a könyvek, melyeket sirhantjára hullatott a vesztesség érzete, még fel sem száradtak; a legő gyászlobogók, melyek fájdalomukat hirdették, vissza se kerültek rendes helyükre; már ismét kikelt bontani azokat, hogy hirdessék vesztességünket, mely városunkat s ennek mindennemű intézményeit, törvényhatóságunkat, egyházunkat s egyházmegeinket Lőrinczy Endrénének elhunytában érte. Ismét könyezik a szem, ismét sajoj a kebel, mert az, kinek kidölte felett kesergünk, hű és nagy vala mindenütt egész a legutolsó perzig, a hol a haladásról volt szó egyházi és társadalmi téren.

A szétrepedt nádszál, melyben nagy lélek lakozott, végkép összetört; a még füstölő gyertyabél, melyet a közügyek iránti lelkesedés csodás fénynyel vett körül, hogy füstölögve is világítsa azoknak, kik még sötétségben börtörözünk, kialudott; a beszédes ajkak, melyekről mézédésen hallottuk folyani a buzdítás és lelkesedés ígeit, lecsukódtak örökre; a munkás kezek, — melyeknek áldásos nyomai sokáig meglátszanak társadalmi, politikai és egyházi életünkben, nem mozdulnak többé.

Ezért lábbad könybe szemünk; ezért sajoj a mi keblünk; ezért megmérhetetlen a mi fájdalomunk.

Született a megboldogult Bessenyődön, Szabócs vármegyében 1824. nov. 28-án régi nemes családból. Tanulmányait mindvégig a sárospataki főiskolában folytatta, mely idő alatt, hogy nem épen fényes anyagi helyzetben levő szüléin segítsen, nagyobb részt legatitókából és tanításból

nem felelte el a másnemű társadalmi tényezőket sem, mert tevékeny részt vett a rimaszombati dalárdának szervezésében, s lett annak kezdetétől fogva lelkes választmányi tagja.

Mint egyháztagnak vallásossága példányszerű volt; esaládi élete, leszámítva, hogy a halál angyala gyakorta felkereste — a boldogság tanyájának méltán tartatott. Övéi iránt figyelme a legutolsó perzig kiterjedt. Elbueszott esaládja mindenikétől, miután esekély vagyonát leltározattta. Két nagyreményű fiának gondjaiba ajánlotta nejét s leányait, majd sorba kezett fogott azokkal, kik ágyát körülállottuk s így teljesen leszámolva az élettel ment a halál elébe, megharcolván az igazak harezát.

Temetése folyó hó 21-ikén volt óriási részvét mellett. Ott láttuk a gömöri egyházmege több jelesét, Szentpétery Sámuel, Tóth Sámuel, Szkárosy Gusztávot, Bartók Jánost, Ruszkat Gyulát, és számtalan helybeli és vidéki notabilitásokat. Koporsója felett, melyet Rimaszombat városának, a „Takarék-Pénztárnak“, kartársainak s B . . . I . . . kebelbarátjának koszorúi ékesítettek. — meghagyása folytán Terhes Pál mondott megható rövid imát, míg a Szöllössy István által vezetett ref. énekkar zengedezett gyászadalokat.

És most a nemesen érző szív, a fentkölt gondolkodásu fő s a munkás kezek ott pihennek a gyászos sirkertle, de a fény, mely sirja ormáról messze fénylik, sokáig fog még sokaknak vezérfényül szolgálni.

B-r.

Magyarország történetének II. korszaka iparos szempontból.

(Felolvasatott a rimaszombati iparos ifjak körében 1883. február 11.)

(Vége.)

Kifelé hatalmas és erős-, belül jólétnek örvendő volt e hon, midőn ennek kormányzását a 17 éves ifju király, Lajos 1342. évben, atyja Róbert Károly halála után átvette.

költség mellett, mely különben is a szerény, jóra igyekvő szülő megterheltségével és önfeláldozásával jár, kepezet-niök; miért kell szülői felügyelet helyett más felügyeletre, házi gondozására bízni gyermekét? De maga a város se esodálkozzék azután azon: hová lett ama évi 4000 frt, melyet a tanulóktól a közönség — bevesz? Ez előnyöket nem szabad szemünk előtt tévesztünk.

Még van időnk. De itt az ideje, hogy a kishonti ev. esperesség és a rimaszombati ref. egyház, továbbá a város sürgősen intézkedjék s semmi szín alatt ne engedjék, hogy e nemzeti szempontból is fontos missiót teljesítő gymnasium 6 osztályról 4-re degradálassék. Ha így lenne, ne adja Isten, nem is hisszük azt, akkor 20 esztendő múlva az ötven éves jubileumból gyászos halotti tor lenne; akkor a gymnasium azon barátai, kik 5 évvel ezelőtt örömkönyveket hujajtottak azon testvéries viszony felett, mely két egymást szerető felekezetet az iskolában egyesíteni tud, fájdalom könyeseppjeiket ontanak s mélyen siránkoznak azok, azon veszteség felett, mely a két osztály bukásával R-Szombat városát a kishonti ev. esperességet, a ref. egyházat, a megyét, az összes hazai protestantizmust érné, azon gymnasium vesztesége felett, mely évenként oly számos szláv és németajku tanulókat gyűjt maga körébe, hogy kebelén tanuljanak meg ne csak magyarul beszélni, de imádkozni, érezni és gondolkodni is.

Mi bizunk is nemcsak a kishonti esperesség és r-szombati ref. egyház, nem csak a város és közönsége, hanem az összes hazai protestans közönség jóakarátában, egyház és haza szeretetében; sőt bizunk R-Szombat városa izraelita polgáraiban, kik közül sokan élvezik a gymnasium szellemi adományait, hogy vállvetve fogják támogatni a gymnasium VIII. oszt. emelésének szent ügyét, előteremtik a szükséges alapot, míg nincs késő, hisszük, hogy mint VIII. oszt. gymnasium fogja lobogtatni a közművelődés, a magyar nyelv és hazafias szellem terjesztésének szent zászlaját ott — a Rima partja felett!

Adja Isten, hogy úgy legyen!

Vitéz Lajos, ev. lelkész.

„Bazár”

a felsőbb leánynevelő tanintézetben folyó február hó 17-én.

Nem olyan fényes, de nem is olyan költséges, mint az, mely legközelebb Budapesten rendeztetett, ezéjla azonban mindkettőnek ugyanaz, t. i. jótékony cél. Amaz az ország czelebrítási, ezt a helybeli leánynevelő intézet növendékei rendezték saját készítményeikből. Örömmel nézegettük végig a sok szép tárgyat, melyben az Arankák, Erzsikék és a többiek njaeskái hetekkel, hónapokkal ezelőtt anyai buzgalommal s oly dícséretreméltólag munkálkodtak. A bazár tárgyairól részletes jegyzéket nem adhatok, mert a kelendőség oly rohamosan jött, hogy alig egy óra múlva — már csak pár darab maradt a hosszú asztalon mint emlékeztető jel arra, hogy itt ma Bazár volt.

Az itt fölhalmozott tárgyak bizonyítják, hogy a női kézimunka terén egy ügyes s szakértő tanítónő mennyit képes teleni akkor is, midőn a kézimunka a többi tantárgy mellett azoknak megfelelő óra arányában tanítatik. A női kézi munka tanítás azonban itt önmálló bevégzett egészet nem képez, annak oly irányu folytatása, hogy a kézimunka ismerete a nőnél mintegy kereset-forrást s jövőt biztosítson nem egy nevelő-intézet, hanem egy szakiskola körébe tartozik. Egy ily kézimunka szakiskola föllállítása és berendezése városunkban égető szükségé vált, mi — tekintve a nemes város áldozatkészségét s a tanügy iránti meleg érdeklődését, tekintve továbbá azt is, hogy a czélnak meg nem felelő jelenlegi ismétlő leányiskoláknak okvetlen módosíthatniok kell — egyik vagy másik leányiskola mellett úgy hiszem, nem nagy áldozattal elérhető volna.

Részt vett benne 36 növendék 215 db kézimunkával 154 frt 28 kr. értékben; azonban csak 113 db kelt el 56 frt 57 kr. értékben.

Ebből a leányegylet által a győri árvizkárosultak javára följánlott 20% az elárusított művirágcsokrok tiszta bevételével együtt 14 frt 28 krt küldött a károsultaknak.

Ott láttuk Baksay Józsefné, Danes Gyuláné, Győry Kálmáné, Horseczky Adolfné, Madarassy Dezsőné, Rásky Bertalané és dr. Szabó Samuné urhölgyeket. Sajnos, hogy az édes anyák közül többet nem üdvözölhattünk. — Bizo-

I. Lajost az utókor „nagy”nak nevezi, s méltán, ha azon eredményeket is tekintjük, melyeket a nemzet, helyesebben a nemzeti osztály, feltétlen bizodalmaival, szeretettel támogatott, soha le nem győzött hadvezéri kardjának köszönhetett; s ha csakugyan érdem azt, hogy a magyar birodalmat oly kiterjedtette tette, miszerint uralkodása idejében — a költő szavaiként:

Magyar tenger vizében hunyt el
Észak, kelet, s dél hulló esillaga:

ugy azon földi nagyságok között, kiknek fején a római pápa és görög császár egyesített ajándéka. — szent István koronája — ragyogott, ő volt a legnagyobb.

Azonban e nagy király szellemének ragyogása, fényes udvarán, közvetlen környezetén túl aligha terjedett; leg-alább ipari szempontból tekintve hosszas uralmának idejét, nem találkozunk olyan tényével, melylyel a közjólét előmozdítását s az utána következő időre leendett biztosítását czélozta volna, mert ilyenül csakugyan nem tekinthető az ősi földbirtok felett rendelkezést megtiltó törvény, mely szerint öröklött ingatlan birtokát a tulajdonos elnem idegeníthette, miután az ilyen, rendszerint adományozás folytán használt birtoknak, az egyenes és mellék ágóni rokonok kihalta esetében, a koronára, mint adományozó tulajdonosra kellett vissza szállani; de ezen intézkedés is csak arra volt jó, hogy a nemességet vagyoni végromlásától látszólag megóvja, meg másfelől az ország hitelét tette semmivé annyira, hogy azonnal a megszorult nemes ember csak néhány arany forint kölcsönért is egész jószágot zálogba adni lett kénytelen. Hogy a földbirtok ezen meg kötöttsége az iparnak nemzeties arányban fejlődésére károsan kellett hatnia, már abból is következtethető, hogy a külföldről beszivárgó iparosok megélhetési, esetleg felgazdagodási czéljokon túl, állandóan nem fűződhetek hazánk, földünk nem válhatott szeretett hazájokká, s tény, hogy a tömegesen betelepített, s kiváltságokkal biztosított idegen iparosokon kívül, csak ritkaság képen fordul elő, hogy külföldi munkás kezek itt magyarokká lettek volna. De még károsabb volt ipari tekintetben azon

nyosan esaládi körülményeik nem engedték meg, hogy gyermekeik törekvését megjelentésükkel jutalmazták. A szülőhellyettesek közül ott voltak Fülöp Béniné urnő, Ligeti Etelka és Tasehner Agatha kisasszonyok. Azok közül, kik egyike vagy másika iránt érdeklődtek vagy egyszerűen mint nevelésügyi igaz barátai, következök: Révay Nánórné, Baksay Istvánné, Terhes Pálné, Liszka Józsefné, Weisz Károlyné, Groó Vilmosné és Bernáth Gyuláné urhölgyek. Valamint Szláv Ilona, br. Störnberg Kátinka, Baksay Matild, Weisz Janka, Tibély Etelka és Csonka Gabriella kisasszonyok.

Vajha az egész érdeklődés oly mértékben fokozódna a Bazár intézménye iránt, mint a hogy az, mint nevelési eszköz, a nők érdeklődését valóban megérdemelné!

Levelezések.

Jánosi, 1883. febr. 23.

Tisztelt barátom! Szerkesztő ur! Igéretem szerint ezennel beszámolok a nyilvánosság előtt azon tisztelt urjégyének nevével, a kik ajándékaikkal és felülfizetéseikkel tetemesen gyarapították bevételeinket. A névsor a következőkből áll: Török Bálintné ő nagysága 9 frt 60 kr, Török Bálint ur 1 frt 60 kr, Török Sárika 60 kr, Török Évi 60 kr, Vályi Ida k. a. 1 frt, Borbély László ur 10 frt, Szakall Antal ur 9 frt 60 kr, id. Ragályi Gyula ur 4 frt 60 kr, ifj. Ragályi Gyula ur 4 frt 60 kr, Szetimiklóssy Sándor ur 4 frt 60 kr, Szentiványi Árpád ur 3 frt 80 kr, Madarassy Dezső ur 3 frt 40 kr, Szakall Ferencz ur 3 frt 40 kr, Ragályi Andor ur 3 frt, Török Emilia urhölgy 3 frt, Bornemisza László ur 2 frt 40 kr, Raisz Miksáné urhölgy 2 frt, Molnár József ur 1 frt 60 kr, Fáy Barnabás ur 1 frt 40 kr, Terhes Pál ur 1 frt 20 kr, Kubinyi Péter ur 1 frt, Keszler Borbála k. a. 1 frt, Horváth Teresi k. a. 1 frt, Bun Bálint ur 1 frt, Kozák István ur 1 frt, id. Bódi István 1 frt, Tóthi György ur 1 frt, Baczovszky Ede ur 20 kr, Török Sándor ur 60 kr, ifj. Foráné N. ur 60 kr, Simon István ur 60 kr, Győry Gyula ur 12 kr, Juhász János ur 20 kr, Marko István ur 60 kr, Szentpétery Béla ur 60 kr, Danes Gyula ur 60 kr, Molnár Lajos ur 40 kr, Török László ur 60 kr, Szontagh Bertalan ur 60 kr, Széplaky Lajos ur 60 kr, Dapsy József ur 60 kr, Török Klemma k. a. 20 kr, Abonyi Pál ur 60 kr, dr. Löcherer Tamás ur 60 kr, Grabécz Sándor ur 60 kr, Szathmáry Andráis ur 60 kr, Szathmáry József ur 60 kr, N. N. 60 kr, Faesinay József ur 60 kr, Szakall Vincze ur 20 kr, Bányai Ferencz ur 20 kr, dr. Weber Ignác ur 20 kr, Bata N. ur 60 kr, Sándor Béla ur 60 kr, Vályi Pál ur 80 kr, Szepessy Emil ur 60 kr, Lukács Géza ur 60 kr, Nothen urhölgy 60 kr, Czövek Bertalan ur 80 kr, Zaborszky Klemma k. a. 60 kr, dr. Szabó Samu ur 60 kr, Szőke István 60 kr, Nagy István 10 kr, Tuba András 60 kr, Pálkovács István 20 kr, a simonii dalárda 30 kr, Nagy Miklós ur 20 kr, Lenkey István ur 1 frt 38 kr, Ruszkai József ur 3 frt 70 kr, Ruszkai Józsefné 1 frt, Ruszkai Gyula ur 1 forint 80 krajczár. Ime láthatja tisztelt barátom, hogy egész légio azoknak száma, a kik érdeklődnek ügyünk iránt s érdeklődésüknek külsőleg is kifejezést adtak. Tiszteletünk jeleül újból kalapot emelünk az igen tisztelt ur rend nagylelkűsége előtt; s igerjük, hogy igyekeznünk fogunk a nyert adományokat a legszentebb czélra fordítani! Ez az igéret szolgáljon köszönetül és hálaul a nemes ügybarátoknak.

Ezzel kapcsolatban tudomásra hozom, hogy az összes béli bevétel tett 284 frtot, melyből a 78 frt 38 krt tevő kiadás levonatván, tiszta jövedelem marad 205 frt 62 kr.

Oly őszeg, mely maga elegendő egy népkönyvtár berendezésére! Nem hittük, hogy ily hamar elérjük célunkat, de hála Istennek, a gőzerővel való haladás korszakát érzük, a mikor már nemcsak egy népkönyvtárt, hanem egész virágzó várost képesek az emberek egy rövid nap alatt felépíteni. Bárcsak népünk is ily gőzerővel haladhatna a szellemi és erkölcsi műveltség útján!

A következőkben közlöm már a bállal összekötött sors-huzás eredményét egészben. Minthogy azonban a nyerő sorsjegyek nagy része már be lett mutatva s az azoknak megfelelő nyereeménytárgyak ki lettek szolgáltatva, külön választom a nyereeménytárgyakat el nem vitt és elvitt nyerő számokat.

A következő nyerő számok nyereeménytárgyai még itt

intézkedése, melylyel a jobbágyok szabad költözködését megszorította, gátolván ezzel a városok lakóinak kívülről szaporodását, s ezzel egy a nemzeti szellemnek a városok falai közé hatolását, mint az iparos ismereteknek onnan kifelé terjedését nehezítette meg annyira, hogy míg a városi ezéhek a született magyar kézműveseket kebelükből ugyszólván, kitölték, másrészt a vidéki iparosok ismerete a közönséges élet használatára szánt ipari czikkek előállításán túl alig terjedhetett.

Ellenben Lajosnak közvetlen érdemül számítható be az, miszerint személyes hatalmának sulvát úgy be mint kifele érvényesíthette arra nézve, hogy birodalmának meglevő ipara s kereskedése fejlődésében akadályokba ne ütközök; belüli tiszteletben tartatta a városok szabadalmait, a szépesi és erdélyi szászok által megáronosított „czéh”-rendszert szabályozta, biztosította — nem ritkán fegyveres kísérettel is — a kereskedők háborítatlan közlekedését; kívülre a szomszéd államokkal kötött szerződéseiben birodalma iparának piacokat szerezni törekedett; általában pedig minden európai udvart tulragyogó háztartásával hatott magyar környezetére úgy, hogy akkor élt főuraink mintegy erkölcsileg kényserültek fejelmük nemes példáját követve, az ipari foglalkozásnak mind megannyi pártolóiá szegődni.

Ezen korbéli iparunk fejlődésére azon hadjárat, melyet Lajos, testvéricsese Endre meggyilkoltatása miatti boszúból sógornője, Johanna napolyi királyné ellen vezetett, épen az olasz néppel való közelebbi érintkezés folytán, jelentékenyen hatott, nevezetesen ekkor kezdődött nálunk az üveg s különösen a kényelmi eszközöket nyújtó bőripar, továbbá a festészet, habár csak a ezimerekre szorítkozva, és az ékszerrek zománczozása, mely utóbbi szakban iparosaink világhírré jutottak, hogy az általuk követett modorban készült műdarab, mint minden más hasonneműtől eltérő, két fajnévvel — mint magyar és erdélyi zománcz — lett európaszer-te megkülönböztetve.

Hazai iparunk ezen korbéli termékenységének egyik bizonyítékául kell tekintenünk, a négykereű jármű — szekér — hintáló, vagy hintó alakjában gyártását is, melyre nézve

vannak: 13 40 38 7 5 12 41 1 26 50 173 134 193 131 196 279 280 390 360 375 366 388 339 361 432 467 570 553 501 502 533 703 722 710 994 913 1039 1038 1040 1036 1064 1035 1107 1188 1158.

Azon tisztelt egyének, a kiknél az itt felsorolt számok sorsjegyei vannak, sziveskedjenek azokat Lenkey István urhoz Jánosiba leszármaztatni, ő a nyereeménytárgyakat szives készséggel fogja kiszolgáltatni.

Nyerőszámok voltak még a fentiekben kívül ezek: 52 85 68 71 80 93 23 86 17 67 22 70 18 9 64 120 146 181 112 130 152 117 137 138 149 158 100 153 186 111 140 227 242 204 249 264 239 285 292 258 288 257 214 284 267 266 218 230 224 205 298 324 366 301 377 379 304 396 309 357 330 319 340 327 356 357 325 302 305 378 322 414 412 423 483 494 492 405 427 406 463 401 491 404 437 496 465 416 495 411 417 409 433 586 577 583 536 537 576 511 545 544 588 591 528 525 513 514 506 569 587 563 566 636 649 671 645 647 615 627 617 663 644 656 625 600 633 698 603 626 657 623 643 616 677 618 680 659 648 635 700 784 735 704 715 738 782 764 777 767 731 737 771 768 742 746 760 766 711 748 790 763 826 844 849 858 872 831 861 804 832 818 830 888 813 894 820 869 873 836 878 864 897 896 870 802 890 810 895 930 949 997 905 929 916 995 935 951 902 946 936 959 967 945 1022 1024 1032 1061 1084 1005 1029 1070 1011 1079 1060 1068 1083 1097 1050 1093 1002 1057 1918 1053 1090 1074 1030 1600 1017 1162 1172 1150 1165 1143 1181 1176 1102 1185 1175 1123 1131 1130 1101 1142 1124 1192 1114 1115 1146 1147 1127 1117 1194 1197 1163 1133 1118 1195.

Az ezeknek megfelelő nyereeménytárgyak már ki lettek szolgáltatva, nagy közönség megnyugtatása végett azonban ezeket is szükségesnek láttuk nyilvánosság elé hozni

Számadásról lévén szó, elisméréssel tartozunk a derék számadónak Lenkey István urnak, ki a pénztárnoki tisztelet szigorú lelkiismeretességgel kezelte; továbbá Bacske Bálint tanító urnak, ki gárdája felett egész éjjel éber gondnal őrködött, hogy a mulatság szép lefolyása meg ne zavartassék. Mindketten nagy szolgálatot tettek — tisztelet nevének!

Es végül hadd bolygassam még fel rövid időre a már eltemetett fisharmónika ügyét. Az igazság követeli, hogy háborgassam a holtat. Azt hittük, hogy már bezárhatjuk az adakozás aranykönyvét, midőn a multkori számadást benyújtottam, de dícsérettel legyen mondva, ismét fel kellett nyitnunk s bejegyeznünk az alább elsorolandó adományokat. Török Sándor ur adott 2 frtot, Fáy Gedeon ur 1 forintot, Pál Pál ur 1 frtot, Kovács József ur 1 frtot, öreg Samu István 1 frtot, Bódi Miklós presbiter 50 kr., Kós Mihály 1 frtot, Hegedüs János 1 frtot, Pálkovács János 1 frtot, Pálkovács Miklós 1 frtot, István József 1 frtot.

Adjon Isten minden dalárdának ilyen örvendetes bőjti farsangot, mint a milyen a jánosi dalárdának osztályrésztul jutott!

Concordantia.

Számadás az 1883. febr. 6-án tartott közvacsoráról.

I. Felülfizettek a pénztárnál: Melt. Fáy Gusztávné 8 frt. Özv. Schipka Frigyesné 1 frt. Özv. Vályi Albertné 1 frt. Dávid Nándor 2 frt. Boczko Dániel 1 frt. Boczko Dánielné 1 frt. Hámos Zoltán 2 frt. Flaskó György 2 forint. Abonyi Jánosné 1 frt. Vályi Pál 1 frt. Gedeon Jenő 4 frt. Szentmiklóssy Sándor 4 frt. Madarasz Lajos 1 frt. Goldenfinglen Luczian 1 frt. Szoboszlay Ferencz 1 frt. Marton János 5 frt. Heinrich Lajos 2 frt. Borbély Lászlóné 10 frt. Vályi Ilona 1 frt. Molnár József 2 frt. Széplaky Lajos 1 frt. Szentpétery Béla 1 frt. Összesen 53 frt.

II. Gyűjtőveken bejött: a Szabó Samuné és Terhes Pálné gyűjtő ivén: Kubinyi Aladárné 5 frt. Tóth Jánosné 1 frt. Stolez Mártonné 2 frt. Rásky Bertalané 1 frt. özv. Jánosdeák Andrásné 2 frt. Konyha Gézné 1 frt. Pap Andrásné 1 frt. Benyo Béláné 1 frt. Beliczky Viktorné 2 frt. Langhammer Emma 2 frt. Rákóczy Rozália 1 frt. b) Groó Vilmosné gyűjtő ivén: Miskolezy Istvánné 1 frt. Engel Etel 5 frt. Tóth Józsefné 2 frt. özv. Nagy Ferenczné 2 frt. Weisz Róza 5 frt. Paczek Emilia 2 frt. özv. Széplaky Lajosné 2 frt. Szontagh Bertalané 5 frt. Lichtschein Adolfné 5 frt. Zendi Hermin 2 frt. Birnstingel Sándorné 2 frt. Simko Nándorné 3 frt. c) Reisz Miksáné és Kisszely Malvin gyűjtőivén: özv. Biró Lászlóné 3

Horváth Mihály történetíró szavait idézem: „míg a külföldön csak ritkaságképen fordult elő a kocsai, nálunk már virágzó iparágat képezett”; sőt vannak történeti adatok, melyek a hintó feltalálása, helyesebben a ruganyok — feder — a szekerhez lett alkalmazása helyéül Komárommegye Kocs nevű községét jelölik meg, s nem véletlen, hogy ezen jármű megnevezése az európai nyelveken, — ide számítva már a törököt is — nemcsak román, de majdnem ugyanazon hangzású szóval történik, például: a franciaia „coche”, a német „kutsche”, a eseh „koči”, a török „kocsu”, az angol „coach”-nak nevezi, annyi azonban bizonyos, hogy a kocsai használata ezen korban és pedig honunkban indult meg, s innen terjed a szomszéd s távolabbi államokba is.

Ugyancsak nagy Lajos korában kezdene életre kelni a városi törvényhatóságok, a tulajdonképeni királyi városok, melyeket az azon kor műveltségi színvonalához képest magasabb értelmi erőt esoportosító, tulnyomólag iparüzéssel foglalkozó polgárok kevés idő múlva hivatottakká lettek arra, hogy az ország legtöbb kormányzata körül, ha mindjárt esekely mérvben is, érvényesíthessék szellemi hatalmukat.

Általában szükséges megjegyezni, hogy midőn Nagy Lajos korát ipari szempontból tekintjük, s bíráljuk, nem szabad felednünk, miszerint abban az időben a többi uralkodók sem fordítottak nagyobb gondot e részben alattvalóikra, mert kivéve a velencei és génuai — mindkettő olasz köztársaságot, egyetlen állam sem volt, mely kereskedelmének kifejlődését terszerüleg elősegítve, az ipar általános elterjedésének, az iparos kezek versenyének, termelvényeik kelendőségének szükségét belátta, s e tekintetben czélszerűen intézkedni törekedett volna; tehát épen nincs okunk megütközni azon, hogy hazánk eme nagynak nevezett uralkodója iparunk érdekében különös intézkedéseket tenni, czélszerű törvényeket alkotni elmulasztotta, megelégedett azon szabályzatoknak kötelezővé tételével, melyeket a városok polgárai, a kézművesek társulatai, önkormányzati tekintetben helyi érdekeik szempontjából, városonként — sőt ugyauazon városban, társulatonként is, külön-külön készítettek.

Lajosnak 1382. évben 41 évi uralkodását berekesztő

frt. özv. Miks Ferenczné 1 frt. Csordás nővérek 1 forint. özv. Ligeti Károlyné 1 frt. özv. Káposztás Józsefné 2 frt. özv. Szomorné 2 frt. Káposztás Józsefné 2 frt. özv. Kubinyiné 2 frt. Szlávi Matild 1 frt. Kemény Bertalané 1 frt. Stolez Józsefné 1 frt. Abonyi Amália 2 frt. Kisszely Malvin 2 frt. Reisz Miksáné 10 frt. Bernolák Nándorné 2 frt. Luszénszky báróné Osgyánból 10 frt. özv. Gasko Jánosné 1 frt. Beliczay Lászlóné 2 frt. Csutor Paulin 1 frt. Kishontyné 1 frt. Vályi Ilon 1 frt. d.) Fejes Istvánné gyűjtő ivén: Glaufl Pálné 1 frt. Ribély Miklósné 1 forint. Brones Anna 1 frt. Fudala Margit 50 kr. Wikukal Jozefa 1 frt. Wiedemann Emilné 1 frt. Hámos Zoltánné 2 frt. Hámos Aladárné 2 frt. özv. Czeglédy Dénesné 1 frt. Hollósy Józsefné 1 frt. Löcherer Tamásné 3 frt. Karpinszky Emilia 1 frt. Stolez Vinczéné 1 frt. Varga Józsefné 1 frt. Kozmay Lajosné 1 frt. Fejes Istvánné 1 frt. e) Liszka Józsefné ivén: Csesznok Pálné 2 frt. Erdélyi Jánosné 1 frt. Tóth Gasztávné 1 frt. Bródy Bertalané 1 frt. Franczonné 1 frt. Cseh Istvánné 2 frt. Derey Mórné 1 frt. Dickmann Mórné 1 frt. Német Károly 1 frt. Borsody Károlyné 1 frt. Nagy Jánosné 2 frt. Róth Jánosné 1 frt. György Kálmánné 1 frt. György Frigyesné 1 frt. Kövály Miklósné 1 frt. Soós Józsefné 1 frt. Széplaky Pálné 1 frt. Kala Mihályné 2 frt. Medvevizi Sándorné 2 frt. Szlávi nővérek 1 frt. Lokesánszky Endréné 2 frt. Molnár János pék 50 kr. Soós Mihályné 1 frt. özv. Stirban Lászlóné 50 krajcz. Antal Györgyné 50 kr. Szabó Józsefné 50 kr. f) Dapsy Viktorné gyűjtő ivén: Holló Dénesné 1 frt. özv. Szentmiklósy Agostonné 5 frt. Madarassy Dezsőné 5 frt. Lőrinczy Endréné 2 frt. Tasner Geróné 5 frt. Flasko Györgyné 2 frt. Danes Gyuláné 2 frt. g) Fülep Benjáminné gyűjtő ivén: Révay Nándorné 5 frt. özv. Richter Dánielné 3 frt. Abonyi Jánosné 1 frt. Polnisch Matild 1 frt. Rajzinger Jánosné 1 frt. ifj. Nagy Ferenczné 1 frt. Bodor Istvánné 1 frt. Perjessy Jánosné 1 frt. Vladár Endréné 1 frt. Szabó Józsefné 1 frt. Soós Ferenczné 1 frt. Kalas Mártonné 1 frt. Molnár Józsefné 1 frt. Dicki Jánosné 1 frt. Jugan Mária 1 frt. Kálnay nővérek 1 frt. Gasko Jánosné 3 frt. Török Jánosné 2 frt. Szafóczy Dánielné 2 frt. Szöllösy Istvánné 1 frt. Éva Jánosné 50 kr. Báthory Jánosné 40 kr. Bodzássy Józsefné 50 kr. id. Csapó Jánosné 50 kr. Káposztás Józsefné 50 kr. ifj. Csapó Jánosné 50 kr. Csapó Józsefné 20 kr.

III. Ételneműeket ajándékoztak: Samarjay Jánosné 100 tojás, 5 kenyér, 2 kappan, 2 pulyka, egy akó bor. Létássy Alajosné 3 font vaj, Kriston Lászlóné 4 db vaddisznó-sódar, 2 db őzeczomb, egy db őzderék, két pulyka, 2 tál kompót, Flasko Györgyné 2 font vaj, Bresztovszky Edéné 10 kilo liszt, Baksay Józsefné 200 db korecska tészta, Szabó Samuné 200 db korecska tészta, egy őz, egy negyed-rész vaddisznó, két tál kompót, Terhes Pálné 100 db korecska tészta, Hámos Aladárné 2 nyul, egy negyed kilo szalonna, Bodrogközy Lajosné 2 sódar, Horváth Amália két kappan, 1 sódar, Török Klemma 2 kappan, 2 tál kompót, Horváth Lászlóné 2 sódar, 24 tojás, Farkas Ábrahámné 1 hordó bor, egy pulyka, két kappan, 16 tojás, 4 kenyér, egy sódar, 1 üveg uborka, egy tál kompót, Hegyessy Sándorné 2 kappan, Molnár Lajosné 1 sódar, 2 kappan, 10 tojás, 1 üveg uborka, 4 kenyér, 2 üveg kompót, Süteő Istvánné 3 kappan, egy sódar, egy tál kompót, Baksay Istvánné egy pulyka, 3 font vaj, Süteő Julia 4 font vaj, Ladányiné 2 kappan, egy sódar, Horváth Jánosné 4 rétes, Szakal Ferenczné 2 sódar, 1 pulyka, Szakal Vinczéné egy kappan, egy sódar, 12 tojás, Fábry Jánosné 1 kappan, 1 sódar, Marton Rudolfiné 4 kappan, 1 sódar, 20 tojás, 2 tál kompót, egy tál vörös káposzta, Tibély Zsigmondné két kappan, 1 kenyér, Hudoba Sámuelné 2 kappan, Samarjay Mária 2 pulyka, 4 üveg kompót, Kern Adolfiné 1 pulyka, 2 üveg kompót, Pongrácz Pálné egy sódar, egy kappan, Fülep Benjáminné 2 kappan, Beliczay Lászlóné 1 kenyér, egy sódar, Paczek Mórné 1 kenyér, 1 sódar, Dapsy Viktorné 1 sódar, 3 kappan, Bornemissza Lászlóné 4 kenyér, 2 kappan, egy tál kompót, Reisz Miksáné 2 sódar, Kisszely Jánosné 2 kappan, Dapsy Józsefné 2 kappan, 2 kenyér, 2 tál kompót, Gróó Vilmosné két kappan, 2 tál kompót, Bernáth Gyuláné 1 kappan, 1 sódar, Lengyel Györgyné 1 sódar, 2 tál oszpi, Liszka Józsefné 3 kenyér, egy tál kompót, Rásky Bertalané egy tál kompót, egy tál sütemény, Kuhnka Géziáné 1 db vaj, Gaszner Gidáné 1 db vaj, Vályi Ilona 2 db vaj, Szohomelné 2 db vaj, Dávid Nándorné 3 db vaj.

elhunytával hazánk belkormányzati ügyei s a szomszéd államokkal való viszonyai reánk nézve nagyobb részben hátrányosan megváltoztak, a minthogy a nagy király leánya, Máriának, a büszke és erőszakos jellemű özvegy anyakirályné által befolyásolt, minden tekintetben gyöngye és babozó kormánya alatt másképp nem is lehetett, s amár a Zsigmond király trónra léptéig 13 éven át tartott zavargások csak a kereskedés forgalmát lassították meg, Mária uralkodása egy néhány szabadalom s kiváltság levélen kívül, ipari tekintetben maradandó emléket maga után egyáltalában nem hagyott.

Mária férje az 1395. évben uralkodni kezdett Zsigmond minden gyengeségei mellett is, nagytehetségű királyaink közé számítható; sőt bizonyos, hogy a budai Kont, 15 nemes és 30 társán elkötött mérszálkához, a Husz János elleni esküszegéshez, s a 13 zsepesi város elzáródásához füződő keserű emlékek nélkül, hazánk történetét olvasgatván, nem tagadhatjuk meg tőle annak elismerését, hogy történetíróink szerint nagy terjedelmű tudományos műveltségével igen sok kormányzati ügyességet, eszközeinek megválasztásában igen sokszor éleslátást, szerencsés tapintatot, helyes felfogást tanúsított.

Zsigmond, dacára gyakori táborozásainak, s német eszásári minőségében rá nehezedett nagymérvű elfoglaltatásának, különös figyelme tárgyává tette az ipar és kereskedelem előbbre vitelét. Nevezetesen, igyekezett mindenek előtt a királyi városok számát szaporítani, s hogy többet ne említsék, Beszterez, Nagybánya, Szakoleza, Kőszeg, Kolozsvár, és Szeben, tőle nyerték királyi városi rangjukat. E részben komoly elhatározásának bizonyítékaként szolgál az iparral foglalkozóknak adott szabadalom levelek nagy számán kívül, az 1405-ik évi törvénykönyv, melyben a többek közt azon jobbágyoknak, kik magukat ipari foglalkozásra adni akarták, szabad költözködést biztosított, ezzel orvoslata nagy elődjének ama tévedését, melyet előbb megjegyezünk alkalmunk volt; továbbá a főurak önkényű zsarolásainak, melyekkel azok a városi polgárokat nem ritkán zaklatták, véget vetni igyekezett azzal, hogy egyrészt a királyi váro-

Steck Kálmán 10 font gyertya.

A bevétel és kiadás összesítése:

Bevétel:	
1. Gyűjtő-iveken	207 frt 60 kr.
2. Felülfizetés a pénztárnál	53 frt 00 kr.
3. Belépti jegyekért	267 frt 00 kr.
4. Szivarokból	5 frt 60 kr.
5. Borokért a vaesora alatt	79 frt 72 kr.
6. Borokért éjjel és szivarért	35 frt 03 kr.
7. Árverésen borokért	15 frt 00 kr.
8. Thea és lemonádéból	25 frt 95 kr.
9. Eladott fa- és ételmaradékból	20 frt 10 kr.
10. Maradék gyertya elárulásából	1 frt 00 kr.
11. Eladott vaj árából	2 frt 70 kr.
12. Pénztárban találtatott felesleg	2 frt 29 kr.
Összesen	714 frt 99 kr.
Kiadás:	
1. Bélyeg a teremti folyamodványra	1 frt 00 kr.
2. Bélyeg a teremdi elengedésérti folyamodványra	0 frt 50 kr.
3. Postabér a vidékre küldött meghívókra	3 frt 40 kr.
4. Meghívók széthordásaért	1 frt 50 kr.
5. Takaréktüzhely javításért	3 frt 20 kr.
6. Nyomda költség	11 frt 00 kr.
7. 500 db tányér használatáért	5 frt 60 kr.
8. Élelmiszerek beszerzésére	51 frt 69 kr.
9. Fa- és napszámok	37 frt 70 kr.
10. Poharak és palaczkok használatáért	15 frt 73 kr.
11. Szallagokért	10 frt 15 kr.
12. Zenészeknek	60 frt 00 kr.
13. Gyertya, thea, rum, pezsgő, petroleum	63 frt 30 kr.
14. Savanyu- és szódavíz	10 frt 90 kr.
15. Bérllőnek borokért	27 frt 36 kr.
16. Szivarért	8 frt 00 kr.
17. Vendéglői szobákért	7 frt 00 kr.
18. Rendőröknek szolgálati díj	1 frt 00 kr.
19. Asztalok javításáért	2 frt 00 kr.
Összesen	321 frt 03 kr.
Maradvány	393 frt 96 kr.

mely összeget Dapsy V-né 5 nagysága 400 fitra egészített ki. **Terhes Pál**, növegyleti pénztárnok.

A közönség köréből*)

Tekintetes szerkesztő ur! Lapjának ez évi 7-ik számában a „Közönség köréből“ ellenvalás jelent meg az én közleményemre. Csak egy pár megjegyzésem van rá.

A „Tudósító“ közleményében elősmeri azt, hogy a szerencsétlenül járt favágónak „harangoztattam“ elősmeri, hogy nincs a „sánczban“ eltemetve. Nos! (mi következik ebből? az, hogy a „Tudósító“ ur a száz (100) frt o. é. fizesse be „kihívásomban“ jelzett célra, mert „propria fasio valat mille testibus“ ez a regula juris. Amit azután felhoz, hogy a kiállított bizonyítványt nem hivatalosan küldtem el, hanem „magán uton“ továbbá, hogy az egyházasközi 2-3 frtot kérnek fúvarbér tejében Ajnácskőig, az oly gyermekes valami „melyre“ nevéni igen, de válaszolni nem méltó. Ha ön lovagias férfi, mult közleményemben jelzett és felajánlott kihívásomat, visszautasítania nem szabad. Minthogy azonban ön „Tudósító“ ur a „humanitás“ című közleményében a fenforgó ügyet a hatóság figyelmébe ajánlotta egy részről, más részről ellenem mint vádló lépett fel, ezennel felhívom: hogy kérjen ez ügyben s így ellenem vizsgálatot! Többé önnel e lapok hasábjain polemia nem bocsútkozom, mert a főtényt, vagyis, hogy a favágónak „harangoztattam“ és hogy a „sánczban“ nincs eltemetve, elősmerem. Várom tehát a száz (100) o. é. frtot. Ez önhöz intéztem „ultimatum“om.

Kelt E.-Bást, febr. 21-én 1883.

Fibiger Ferencz, plebános.

Hírek és vegyesek.

Előléptetés. Kuthy Béla vasuti mérnök, ki nem oly rég távozott el városunkból s itt léte alatt társadalmi

*) Az e rovat alatt közlöttekert nem vállal felelőséget a Szerk.

sok közigazgatási és törvénykezési ügyeit a várispánok kezéből kivéve, amazoknak nagyobb önállóságot adott, másfelől a polgárok ellen előfordult erőszakoskodásokat, mint nagyobb hatalmaskodás büntetését, szigoruan fenytetni rendelte. Ugyancsak ő volt az első, ki a szorgalom és tehetség által kiváló érdemeket szerzett iparosokat a czimeres levelek, fekvő birtok nélküli adománylevelek, „armalis“-ok ajándékozása által nemesi rangra emelte, — ezzel ismét nagy elődje egy másik hibás intézkedésének, iparunkra nézve káros következményeit igyekezvén enyhíteni, miután belátta, hogy az erkölcsi elismerés az iparosok meghonosítását legsikeresebben mozdítja elő.

De még tovább ment, miután felfogta és megértette, hogy a királyi városok tulajdonlag iparüző polgáraikban azon elemet bírják, mely szellemi és anyagi tekintetben az ország kormányzására épen olyan jogosult, mint a szüleiben és fényben előkelők osztálya; elrendelte, miszerint az országos tanácskozásban minden királyi város, általuk szabadon választható két-két követ által legyen képviselve, — s amár igaz, hogy ez engedmény a hatalmukra s befolyásukra feltékeny zászlós- és főurak által oda törpítettett, hogy a királyi városok összesen csak egy határozó szavattal bírhattak az országgyűléseken, mégis kétségtelen, hogy a városok ezen országos képviseleti joga erkölcsi tekintetben azon kiszámíthatlan horderejű következménnyel bírt, hogy az iparos osztály érdemei országosan és általában méltányolva lévén, az ipari foglalkozás nemesek a született magyar nép alsóbbrendű nemességére lett vonzóvá, de az idegennek is hazát biztosított.

Ezen kívül, hogy az ipar ne csak mint egyszerű megélhetési mód tekintessék, de az azzal foglalkozók művészi ügyességet is elsajátíthassanak, külföldről igen sok, Franciaországból is mintegy 200 kiváló kézművet telepített hazánkba, kik által az üveg műipar, festészetet szobrászatot, fametszést, a lőpor és lőfegyver gyártást honosította meg; azonban ezen intézkedéseinek sikerét, mely különben is csak mintegy két évtized mulva lett érezhető, már nem

tevékenysége által magát széleskörben megkedvelteté, a tókaji állami mérnökséghez osztály mérnökké lépttetett elő.

Dapsy Vilmos 6 mltsga tegnap körünkbe érkezett. S itt néhány napot szándékozik tölteni, hogy a helybeli két pénztintézetnek közgyűlésén részt vegyen.

Pénztárnokválasztás. A rimaszombati egyesült prot. gymnasium igazgató-választmánya az elhunyt dr. Szabó Mihály halálával üresedésbe jött pénztárnoki állomásra folyó hó 17-én tartott gyűlésében Dapsy Viktort választotta meg. Szívöl örülünk e választásnak, mert a megválasztottban az említett tanintézet oly szakavatott és ügybuzgó frfiut nyert meg, ki valóságos áldás leend mint esaknem minden közügyre, egy a gymnasiumra is.

A felebarátii szeretet ritka példái. Mint lapunk 6-ik számában említettük az egykor vitéz honvéd, most pedig törvényszéki végrehajtó, Esegthy József kedves nejét elvesztvén 9 kiskoru gyermekkel maradt vissza. Már hivatalos állása, — a mennyiben gyakorta távol kell lennie gyermekeitől, — de az abból befolyó esekely jövedelem sem engedheti meg, hogy ily sok tagból álló családját kellőleg gondozhassa s gyermekeinek neveltetéséről gondoskodhassék. Hányszor pergett arczán végig a fájdalom könnye, ha árván maradt gyermekein végig tekintett? — hányszor volt a kétségbeesés örvényének szélén a hű nő és gondos anya elköltözése óta? s hányszor esett ki kezéből a gyilok, mit a kishitűség és reménytelenség daemona szorított markába sűrű kiesinyeinek láttára? rajta kívül Isten a megmondhatója. Azonban azért vannak érző szívek és fentkölt gondolkozásu emberbarátok, hogy segítsék a szűkölködőket, vigasztalják a megsomorodottakat s a részvét balzsamát esepégtessék a szenvedett csapások által okozott sebekbe. Ily emberbarátokat küldött számára az ég Beliczky Viktor kir. közjegyző és neje szül. Viczián Erzsébet, továbbá Szmracsányi Mihály jeles ügyvéd és neje szül. Vathay Ilona személyében, kik közül az első egy 6 éves, az utóbbiak pedig egy 14 hónapos gyermekét fogadták örökbe. E tényhez nem kell hosszas magyarázat, mert a hol a Krisztusi szeretet ily magasztos mérvben nyilatkozik, — ott a szó elhal az ajkon, s az igazán érző keblét a jó eselekedet üdítő melege hatja át, mely hasonló nemes tettekre lelkesít másokat is. — Vajha úgy lenne!

Tanító-választás. A rimaszombati róm. kath. egyházban az id Miskolczy István nyugalomba lépése folytán üresedésbe jött kántortanítói állomás folyó hó 22-én töltött be. Pályázott 9 tanító jobbnál jobb bizonyítványokkal. Ezeknek alapján három pályázó felé fordult leginkább az iskolaszék bizalma s ezek Timár István segéd tanító, Uthy Antal jázmonostori és Paulovszky Nándor gácsi kántortanítók voltak. Az első szavazatnál abszolút többséget egyik sem nyervén, új szavazás rendelkezett el a két első között, s 8 szavazattal 7 ellen Uthy Antal lett megválasztva.

Berék tanító. Nyustyáról írják lapunknak, hogy ott Solcz Adám tanító az iskolai takarékpénztárt életbe léptetvén, január 3-tól febr. 10-ig 50 betevő 34 frt 83 krt tett be. Ugyan ő azon tanuló számára, kik a magyar nyelvben már megerősödtek népies felolvasásokat tart rendkívüli órákban s a felolvasott anyagot velők magyarul fejtegettetii. Bizonybizon jó esik ilyet hallani a felső Rimának partjairól, hol több helyt találkoznak még hivei Hurbán és társainak.

Pénztintézetek évi rendes közgyűlésüket folyó hó 26-án és 27-én tartják. A „Takarékpénztár“ szokás szerint egy nappal előbb tartja közgyűlését. Itt az osztalék 16 % míg a „Gömörmezei népi- és iparbank“-nál 8. E gyűléseken fog tárgyalás alá kerülni a 10%-es betétadó mikénti fizetése is.

Pádárban az ottani „Olvasó-kör“ folyó hó 18-án tartotta évi rendes közgyűlését. A közgyűlés a kör anyagi állásához képest szaporítani akarja az eddig járt lapok számát, sőt tervben van véve egy nép-könyvtár alapítása is; esak hogy ennek megvalósítása a jelen mostoha viszonyok között a jövőre vár. A körnek mult évi bevétele volt 35 frt, kiadása pedig 16 frt 19 kr.

Vigyázatlanság. Kedden folyó hó 20-án az „Antali“ pusztán Szakal Antal, országgyűlési képviselőnek bérései gerendákat vágat az erdőn. Faragás közben Horváth János vigyázatlanságból a gerenda helyett társának fejébe vágta a baltát. Az erős csapásnak, ha egy kissé a fejsze hegye beljebb hatol, igen szerencsétlen következményei lehettek volna, — de így a sebesült egy pár heti nyugalom

érhette meg, miután 51 évig tartott uralkodásának 1437-ben bekövetkezett halála véget vetett.

Zsigmond intézkedései iparunknak, ha nem is összességét, de annak egy némely ágát a tőkélynek oly magas fokára emelték, hogy például az ötvösség, utóbb a fametszés valódi művészetté lett, sőt hazánk magának Németországnak is egy halhatatlan nevű művészt, Dürer Albertet, a német műmetszészeti iskola megalapítóját ajándékozhatta.

Ezen születet magyar művészről, mint reánk nézve is érdekeset feljegyezték a történetírók, hogy eredeti nevét Nürnbergben németesítette — akkori szokás szerint „Thürer“-re, mely név utóbb „Dürer“-ré lett, s némelyek szerint fia, mások szerint unokája volt Ajtósi Antalnak, a békésmegyei, akkor virágzó községben. Nagy-Ajtósbán, most Kis Ajtós pusztá — ötvösséggel s műmetszessel foglalkozott nagy-hírű iparosnak.

Hazánk történetének további folyamában, t. i. Albert, I. Ulászló s V. László uralkodásának összesen 10 évig tartott uralkodása alatt, ugy szólván semmi sem történt olyan, mit ipari tekintetből megjegyezni érdemes volna, s különben is ezen rövid időszakba esik Hunyady János kormányzósága, s vele kezdete az idegen befolyás ellen felébredt azon nemzeti visszahatásnak, melyet Mátyás királyunk az „igazságos“ éles elméje s erős karja egy a római udvar, mint a német és szláv fondorlatokkal szemben diadalra vezérelt. — Ezen időszak a „Hunyadiak kora“, eseményekben sokkal gazdagabb, ipari tekintetből is sokkal emlékezetesebb, hogysem ezuttal előadható lenne; — épen azért legyen szabad reménylenem, hogy a magyarok történetének eme legdiesőbb részéből reánk maradt képet egy más alkalommal körvonalozni e helyen megendve lesz annál inkább, mert egyik ifju, s tehetséges polgártársunk azon ígérését bírom; hogy e feladat megoldásának terhet magára veendő.

Szabó Lajos.

költség mellett, mely különben is a szerény, jóra igyekvő szülő megterheltségével és önfeláldozásával jár. képezet-nők; miért kell szülői felügyelet helyett más felügyelőre, házi gondozására bízni gyermekét? De maga a város se esodálkozik azután azon: hová lett ama évi 4000 frt, melyet a tanulóktól a közönség — bevesz? Ez előnyököt nem szabad szemünk előtt tévesztenünk.

Még van időnk. De itt az ideje, hogy a kishonti ev. esperesség és a rimaszombati ref. egyház. továbbá a város sűrűsöng intézkedik s semmi szín alatt ne engedjék, hogy e nemzeti szempontból is fontos missiót teljesítő gymnasium 6 osztályról 4-re degradáltassék. Ha így lenne, ne adja Isten, nem is hisszük azt, akkor 20 esztendő múlva az ötven éves jubileumból gyászos halotti tor lenne; akkor a gymnasium azon barátai, kik 5 évvel ezelőtt örömkönyveket hujajtottak azon testvéries viszony felett, mely két egymást szerető felekezettel az iskolában egyesíteni tud. fájdalom könyeseppjeiket ontának s mélyen siránkozának azok, azon vesztésé felett, mely a két osztály bukásával R-Szombat városát a kishonti ev. esperességet, a ref. egyházat, a megyét, az összes hazai protestantizmust érné, azon gymnasium vesztése felett, mely évenként oly számos szláv és németajku tanulót gyűjt maga körébe, hogy kebelén tanuljanak meg ne csak magyarul beszélni, de imádkozni, érezni és gondolkodni is.

Mi bizuk is nemcsak a kishonti esperesség és r-szombati ref. egyház, nem csak a város és közönsége, hanem az összes hazai protestans közönség jóakarátában, egyház és haza szeretetében; sőt bizuk R-Szombat városa izraelita polgáraiban, kik közül sokan élvezik a gymnasium szellemi adományait, hogy vállvetve fogják támogatni a gymnasium VIII. oszt. emelésének szent ügyét. előteremtik a szükséges alapot, míg nincs késő, hisszük, hogy mint VIII oszt. gymnasium fogja lobogtatni a közművelődés, a magyar nyelv és hazafias szellem terjesztésének szent zászlaját ott — a Rima partja felett!

Adja Isten, hogy úgy legyen!

Vitéz Lajos, ev. lelkész.

„Bazár”

a felsőbb leánynevelő tanintézetben folyó február hó 17-én.

Nem olyan fényes, de nem is olyan költséges, mint az, mely legközelebb Budapesten rendeztetett, ezéja azonban mindkettőnek ugyanaz, t. i. jótékony cél. Amazt az ország czelebrításai, ezt a helybeli leánynevelő intézet növendékei rendezték saját készítményeikből. Örömmel nézegettük végig a sok szép tárgyat, melyben az Arankák, Erzsikék és a többiek ujaeskái hetekkel, hónapokkal ezelőtt anyai buzgalommal s oly dicséretreméltólag munkálkodtak. A bazár tárgyairól részletes jegyzéket nem adhatok, mert a kelendő-ség oly rohamosan jött, hogy alig egy óra múlva — már csak pár darab maradt a hosszú asztalon mint emlékeztető jel arra, hogy itt ma Bazár volt.

Az itt fölhalmozott tárgyak bizonyítják, hogy a női kézimunka terén egy ügyes s szakértő tanító nő mennyit képes tehetni akkor is, midőn a kézimunka a többi tantárgy mellett azoknak megfelelő óra arányában tanítatik. A női kézi munka tanítás azonban itt önálló bevégzett egészet nem képez, annak oly irányu folytatása, hogy a kézimunka ismerete a nőnél mintegy kereset-forrást s jövőt biztosítson nem egy nevelő-intézet, hanem egy szakiskola körébe tartozik. Egy ily kézimunka szakiskola föllállítása és berendezése városunkban égető szükségé vált, mi — tekintve a nemes város áldozatkészségét s a tanügy iránti meleg érdeklődését, tekintve továbbá azt is, hogy a czélnak meg nem felelő jelenlegi ismétlő leányiskolának okvetlen módosítottatniok kell — egyik vagy másik leányiskola mellett úgy hiszem, nem nagy áldozattal elérhető volna.

Részt vett benne 36 növendék 215 db kézimunkával 154 frt 28 kr. értékben; azonban csak 113 db kelt el 56 frt 57 kr. értékben.

Ebből a leányegylet által a győri árvizkárosultak javára följánlott 20% az elarusított művirágosokrok tiszta bevételével együtt 14 frt 28 krt küldött a károsultaknak.

Ott láttuk Baksay Józsefné, Danes Gyuláné, Győry Kálmáné, Horseczky Adolfné, Madarassy Dezsóné, Rásky Bertalané és dr. Szabó Samuné urhölgyeket. Sajnos, hogy az édes anyák közül többet nem üdvözölhetünk. — Bizo-

I. Lajost az utókor „nagy”nak nevezi, s méltán, ha azon eredményeket is tekintjük, melyeket a nemzet, helyesebben a nemzeti osztály, feltétlen bizodalomával, szeretetével támogatott, soha le nem győzött hadvezéri kardjának köszönhetett; s ha csakugyan érdem az, hogy a magyar birodalmat oly kiterjedté tette, miszerint uralkodása idejében — a költő szavaiként:

Magyar tenger vizében hunyt el
Észak, kelet, s dél hulló esillaga:

ugy azon földi nagyságok között, kiknek fején a római pápa és görög császár egyesített ajándéka. — szent István koronája — ragyogott, ő volt a legnagyobb.

Azonban e nagy király szellemének ragyogása, fényes udvarán, közvetlen környezetén túl aligha terjedett; legáltalában ipari szempontból tekintve hosszas uralmának idejét, nem találkoznak olyan tényével, mellyel a közzélet előmozdítását s az utána következő időre leendett biztosítását czélolta volna, mert ilyenül csakugyan nem tekinthető az ősi földbirtok felett rendelkezést megiltó törvény, mely szerint öröklött ingatlan birtokát a tulajdonos elnem idegeníthette, miután az ilyen, rendszerint adományozás folytán használt birtoknak, az egyenes és mellék ágoni rokonok kiálta esetében, a koronára, mint adományozó tulajdonosra kellett vissza szállani; de ezen intézkedés is csak arra volt jó, hogy a nemességét vagyoni végromlásától látszólag megóvjá, még másfelől az ország hitelét tette semmivé annyira, hogy azonnal a megszorult nemes ember csak néhány arany forint kölcsönért is egész jószágot zálogba adni lett kénytelen. Hogy a földbirtok ezen meg kötöttsége az iparnak nemzeti aránybani fejlődésére károsan kellett hatnia, már abból is következtethető, hogy a külföldről beszivárgó iparosok megélhetési, esetleg felgazdagodási céljokon túl, állandóan nem fűződhetek hazánk, földünk nem válhatott szeretett hazájokká. s tény, hogy a tömegesen betelepített, s kiváltságokkal biztosított idegen iparosokon kívül, csak ritkaság képen fordul elő, hogy külföldi munkás kezek itt magyarokká lettek volna. De még károsabb volt ipari tekintetben azon

nyosan családi körülményeik nem engedték meg, hogy gyermekeik törekvését megjelenésükkel jutalmazták. A szülőhelyettesek közül ott voltak Fülöp Béniné urnő, Ligeti Etelka és Taschner Agatha kisasszonyok. Azok közül, kik egyike vagy másika iránt érdeklődtek vagy egyszerűen mint nevelésügy igaz barátai, következők: Révay Nándorné, Baksay Istvánné, Terhes Pálné, Liszka Józsefné, Weisz Karolyiné, Groó Vilmosné és Bernáth Gyuláné urhölgyek. Valamint Szláv Ilona, br. Stürberg Katinka, Baksay Matild, Weisz Janka, Tibély Etelka és Csonka Gabriella kisasszonyok.

Vajha az egész érdeklődés oly mértékben fokozódna a Bazár intézménye iránt, mint a hogy az, mint nevelési eszköz, a nők érdeklődését valóban megérdemelné!

Levelezések.

Jánosi, 1883. febr. 23.

Tisztelt barátom! Szerkesztő ur! Igéretem szerint ezennel beszámolok a nyilvánosság előtt azon tisztelt ur egyének nevével, a kik ajándékaikkal és felülfizetéseikkel tetemesen gyarapították bevételeinket. A névsor a következők: Török Bálintné 5 nagysága 9 frt 60 kr, Török Bálint ur 1 frt 60 kr, Török Sárika 60 kr, Török Évike 60 kr, Vályi Ida k. a. 1 frt, Borbély László ur 10 frt, Szakall Antal ur 9 frt 60 kr, id. Ragályi Gyula ur 4 frt 60 kr, ifj. Ragályi Gyula ur 4 frt 60 kr, Szentmiklóssy Sándor ur 4 frt 60 kr, Szentiványi Árpád ur 3 frt 80 kr, Madarassy Dezsó ur 3 frt 40 kr, Szakall Ferencz ur 3 frt 40 kr, Ragályi Andor ur 3 frt, Török Emília urhölgy 3 frt, Bornemisza László ur 2 frt 40 kr, Raisz Miksáné urhölgy 2 frt, Molnár József ur 1 frt 60 kr, Fáy Barnabás ur 1 frt 40 kr, Terhes Pál ur 1 frt 20 kr, Kubinyi Péter ur 1 frt, Keszler Borbála k. a. 1 frt, Horváth Teresi k. a. 1 frt, Bun Bálint ur 1 frt, Kozák István ur 1 frt, id. Bódi István 1 frt, Tóth György ur 1 frt, Biačovszky Ede ur 20 kr, Török Sándor ur 60 kr, ifj. Fornét N. ur 60 kr, Simon István ur 60 kr, Győry Gyula ur 12 kr, Juhász János ur 20 kr, Markó István ur 60 kr, Szentpétery Béla ur 60 kr, Danes Gyula ur 60 kr, Molnár Lajos ur 40 kr, Török László ur 60 kr, Szontagh Bertalan ur 60 kr, Széplaky Lajos ur 60 kr, Dapsy József ur 60 kr, Török Klemma k. a. 20 kr, Abonyi Pál ur 60 kr, dr. Löcherer Tamás ur 60 kr, Grabócz Sándor ur 60 kr, Szathmáry András ur 60 kr, Szathmáry József ur 60 kr, N. N. 60 kr, Faesinay József ur 60 kr, Szakall Vince ur 20 kr, Banyai Ferencz ur 20 kr, dr. Weber Ignác ur 20 kr, Bata N. ur 60 kr, Sándor Béla ur 60 kr, Vályi Pál ur 80 kr, Szepessy Emil ur 60 kr, Lukács Géza ur 60 kr, Nothen urhölgy 60 kr, Czövek Bertalan ur 80 kr, Zaborszky Klemma k. a. 60 kr, dr. Szabó Samu ur 60 kr, Szöke István 60 kr, Nagy István 10 kr, Tuba András 60 kr, Pálkovács István 20 kr, a simonii dalárda 30 kr, Nagy Miklós ur 20 kr, Lenkey István ur 1 frt 38 kr, Ruszkai József ur 3 frt 70 kr, Ruszkai Józsefné 1 frt, Ruszkai Gyula ur 1 forint 80 krajczár. Ime láthatja tisztelt barátom, hogy egész légio azoknak száma, a kik érdeklődnek ügyünk iránt s érdeklődésüknek külsőleg is kifejezést adtak. Tiszteletünk jeléül újból kalapot emelünk az igen tisztelt ur rend, nagylelkűsége előtt; s igérjük, hogy igyekezni fogunk a nyert adományokat a legszentebb czélra fordítani! Ez az igéret szolgáljon köszönetül és hálaul a nemes ügybarátoknak.

Ezzel kapcsolatban tudomásra hozom, hogy az összes béli bevétel tett 284 frtot, melyből a 78 frt 38 krt tevő kiadás levonotván, tiszta jövedelem marad 205 frt 62 kr.

Oly összeg, mely maga elegendő egy népkönyvtár berendezésére! Nem hittük, hogy ily hamar elérjük célunkat, de hála Istennek, a gőzerővel való haladás korszakát érjük, a mikor már nemcsak egy népkönyvtár, hanem egész virágzó várost képezek az emberek egy rövid nap alatt fölépíteni. Bárasak népünk is ily gőzerővel haladhatna a szellemi és erkölcsi miveltés útján!

A következőkben közlöm már a bállal összekötött sors-huzás eredményét egészben. Minthogy azonban a nyerő sorsjegyek nagy része már be lett mutatva s az azoknak megfelelő nyereiménytárgyak ki lettek szolgáltatva, külön választom a nyereiménytárgyakat el nem vitt és elvitt nyerő számokat.

A következő nyerő számok nyereiménytárgyai még itt

intézkedése, mellyel a jobbágyok szabad költözködését megszorította, gátolva ezzel a városok lakóinak kívülről szaporodását, s ezzel egy a nemzeti szellemnek a városok falai közé hatolását, mint az iparos ismereteknek onnan kifele terjedését nehezíté meg annyira, hogy míg a városi czéhek a született magyar kézműveseket kebelükből ugyszólván, kitolták, másrészt a vidéki iparosok ismerete a közönséges élet használatára szánt ipari czikkeek előállításán túl alig terjedhetett.

Ellenben Lajosnak közvetlen érdemül számítható be az, miszerint személyes hatalmának súlyát úgy be mint kifele érvényesíthette arra nézve, hogy birodalmának megjelző ipara s kereskedése fejlődésében akadályokba ne ütközék; belül tiszteletben tartatta a városok szabadalmait, a szepesi és erdélyi szászok által megáonosított „czéh”-rendszert szabályozta, biztosította — nem ritkán fegyveres kísérettel is — a kereskedők háborítatlan közlekedését; kívülre a szomszéd államokkal kötött szerződéseiben birodalma iparjának piacokat szerezni törekedett; általában pedig minden európai udvart tulragyogó háztartásával hatott magyar környezetére úgy, hogy akkor élt főuraink mintegy erkölcsileg kényszerültek fejedelmük nemes példáját követve, az ipari foglalkozásnak mind megannyi pártolóiá szegődni.

Ezen korbéli iparunk fejlődésére azon hadjárat, melyet Lajos, testvéreces Eudre meggyilkoltatása miatti boszúból sógorinója, Johanna nápolyi királyné ellen vezetett, épen az olasz néppel való közelebbi érintkezés folytán, jelentékenyen hatott, nevezetesen ekkor kezdődött nálunk az üveg s különösen a kényelmi eszközöket nyújtó bőrpar, továbbá a festészet, habár csak a czimerekre szorítkozva, és az ékszernek zománczozása, mely utóbbi szakban iparosaink világhirre jutottak, hogy az általuk követett modorban készült műdarab, mint minden más hasonneműtől eltérő, két fajnévvel — mint magyar és erdélyi zománcz — lett európaszer- te megkülönböztetve.

Hazai iparunk ezen korbéli termékenységének egyik bizonyítékául kell tekintenünk a négykereű jármű — szekér — hintálk, vagy hintó alakjában gyártását is, melyre nézve

vannak: 13 40 38 7 5 12 4111 26 50 173 134 179 131 196 279 280 390 360 375 366 388 339 361 432 467 570 553 501 502 533 703 722 710 994 913 1039 1038 1040 1036 1064 1035 1107 1188 1158.

Azon tisztelt egyének, a kiknél az itt felsorolt számok sorsjegyei vannak, sziveskedjenek azokat Lenkey István urhoz Jánosiba leszármaztatni, ő a nyereiménytárgyakat szives készséggel fogja kiszolgáltatni.

Nyerőszámok voltak még a fentiekben kívül ezek: 52 85 68 71 80 93 23 86 17 67 22 70 18 9 64 120 146 181 112 130 152 117 137 138 149 158 100 153 186 111 140 227 242 204 249 264 239 285 292 258 288 257 214 284 267 266 218 230 224 205 298 324 366 301 377 379 304 396 309 357 330 319 340 327 356 357 325 302 305 378 322 414 412 423 483 494 492 405 427 406 463 401 491 404 437 496 465 416 495 411 417 409 433 586 577 583 536 537 576 511 545 544 588 591 528 525 513 514 506 569 587 563 566 636 649 671 645 647 615 627 617 663 644 656 625 600 633 698 603 626 657 623 643 616 677 618 680 659 648 635 700 784 735 704 715 738 782 764 777 767 731 737 771 768 742 746 760 766 711 748 790 763 826 844 849 858 872 831 861 804 832 818 830 888 813 894 820 869 873 836 878 864 897 896 870 802 890 810 895 930 949 997 905 929 916 995 935 951 902 946 936 959 967 945 1022 1024 1032 1061 1084 1005 1029 1070 1011 1079 1060 1068 1083 1097 1059 1093 1002 1057 1018 1053 1090 1074 1030 1000 1017 1162 1172 1150 1165 1143 1181 1176 1102 1185 1175 1123 1131 1130 1101 1142 1121 1192 1114 1115 1146 1147 1127 1117 1194 1197 1163 1133 1118 1195.

Az ezeknek megfelelő nyereiménytárgyak már ki lettek szolgáltatva, nagy közönség megnyugtatása végett azonban ezeket is szükségesnek láttuk nyilvánosság elé hozni

Számadásról lévén szó, elismeréssel tartozunk a derek számadásnak Lenkey István urnak, ki a pénztárnoki tisztelet szigoru lelkiismeretességgel kezelte; továbbá Bacske Bálint tanító urnak, ki gárdája felett egész éjjel éber gondval őrködött, hogy a mulatság szép lefolyása meg ne zavartassék. Mindketten nagy szolgálatot tettek — tisztelet nevének!

Es végül hadd bolygassam még fel rövid időre a már eltemetett fisharmónika ügyét. Az igazság követeli, hogy háborgassam a holtat. Azt hittük, hogy már bezárhatjuk az adakozás aranykönyvét, midőn a multkori számadást benyújtottam, de dicsérettel legyen mondva, ismét fel kellett nyitnunk s bejegyeznünk az alább elsorolandó adományokat. Török Sándor ur adott 2 frtot, Fáy Gedeon ur 1 forintot, Pál Pál ur 1 frtot, Kovács József ur 1 frtot, öreg Samu István 1 frtot, Bódi Miklós presbiter 50 kr., Kós Mihály 1 frtot, Hegedűs János 1 frtot, Pálkovács János 1 frtot, Pálkovács Miklós 1 frtot, István József 1 frtot.

Adjon Isten minden dalárdának ilyen örvendetes böjti farsangot, mint a milyen a jánosi dalárdának osztályrészül jutott!

Concordantia.

Számadás az 1883. febr. 6-án tartott közvacsoráról.

I. Felülfizettek a pénztárnál: Mélt. Fáy Gusztávné 8 frt. Özv. Schipka Frigyesné 1 frt. Özv. Vályi Albertné 1 frt. Dávid Nándor 2 frt. Bozsko Dániel 1 frt. Bozsko Dánielné 1 frt. Hámos Zoltán 2 frt. Flasko György 2 forint. Abonyi Jánosné 1 frt. Vályi Pál 1 frt. Gedeon Jenő 4 frt. Szentmiklóssy Sándor 4 frt. Madarász Lajos 1 frt. Goldenfingen Luczian 1 frt. Szoboszlay Ferencz 1 frt. Marton János 5 frt. Heinrich Lajos 2 frt. Borbély Lászlóné 10 frt. Vályi Hona 1 frt. Molnár József 2 frt. Széplaky Lajos 1 frt. Szentpétery Béla 1 frt. Összesen 53 frt.

II. Gyűjtőiveken bejött: a Szabó Samuné és Terhes Pálné gyűjtő ivén: Kubinyi Aladárné 5 frt. Tóth Jánosné 1 frt. Stolez Mártonné 2 frt. Rásky Bertalané 1 frt. özv. Jánosdeák Andrásné 2 frt. Konyha Gézáné 1 frt. Pap Andrásné 1 frt. Benyó Béláné 1 frt. Beliczky Viktorné 2 frt. Langhammer Emma 2 frt. Rákóczy Rozália 1 frt. b) Groó Vilmosné gyűjtő ivén: Miskolczy Istvánné 1 frt. Engel Etel 5 frt. Tóth Józsefné 2 frt. özv. Nagy Ferenczné 2 frt. Weisz Róza 5 frt. Paczek Emília 2 frt. özv. Széplaky Lajosné 2 frt. Szontagh Bertalané 5 frt. Lichtschein Adolfné 5 frt. Zendi Hermin 2 frt. Birnstingel Sándorné 2 frt. Simko Nándorné 3 frt. c) Raisz Miksáné és Kisszely Malvin gyűjtőivén: özv. Biró Lászlóné 3

Horváth Mihály történetíró szavait idézem: „míg a külföldön csak ritkaságképen fordult elő a kocsi, nálunk már virágzó iparágat képezett”; sőt vannak történeti adatok, melyek a hintó feltalálása, helyesebben a ruganyrak — feder — a szekerhez lett alkalmazása helyéül Komárommegye Koes nevű községét jelölik meg, s nem véletlen, hogy ezen jármű megnevezése az európai nyelveken, — ide számítva már a törököt is — nemcsak rokon, de majdnem ugyanazon hangzása szóval történik, például: a francia „coche”, a német „kutsche”, a cseh „koči”, a török „kocsu”, az angol „coach”-nak nevezi, annyi azonban bizonyos, hogy a kocsi használata ezen korban és pedig honunkban indult meg, s innen terjed a szomszéd s távolabbi államokba is.

Ugyancsak nagy Lajos korában kezdenek életre kelni a városi törvényhatóságok, a tulajdonképeni királyi városok, melyeket az azon kor műveltségi színvonalához képest magasabb értelmi erőt csoportosító, tulnyomólag iparizéssel foglalkozó polgárok kevés idő múlva hivatottakká lettek arra, hogy az ország legtöbb kormányzata körül, ha mindjárt esékely mérvben is, érvényesíthessék szellemi hatalmukat.

Általában szükséges megjegyezni, hogy midőn Nagy Lajos korát ipari szempontból tekintjük, s bíráljuk, nem szabad felednünk, miszerint abban az időben a többi uralkodók sem fordítottak nagyobb gondot e részben alattvalóikra, mert kivéve a velencei és génuai — mindkettő olasz köztársaságot, egyetlen állam sem volt, mely kereskedelmének kifejlődését tervszerűleg elősegítve, az ipar általános elterjedésének, az iparos kezek versenyének, termelvényeik kelendőségének szükségét belátta, s e tekintetben czél-szerű intézkedni törekedett volna; tehát épen nincs okunk megítőkzteni azon, hogy hazánk eme nagykn nevezett uralkodója iparunk érdekében különös intézkedéseket tenni, czél-szerű törvényeket alkotni elmulasztotta, megelégedett azon szabályzatoknak kötelezővé tételével, melyeket a városok polgárai, a kézművesek társulatai, önkormányzati tekintetben hazai érdekei szempontjából, városok mint — sőt ugyanazon városban, társulatonként is, külön-külön készítettek.

Lajosnak 1382. évben 41 évi uralkodását berekesztő

frt. özv. Miks Ferenczné 1 frt. Csordás nővérek 1 forint. özv. Ligeti Károlyné 1 frt. özv. Káposztás Józsefné 2 frt. özv. Szomorné 2 frt. Káposztás Józsefné 2 frt. özv. Kubinyiné 2 frt. Szlávi Matild 1 frt. Kemény Bertalané 1 frt. Stolez Józsefné 1 frt. Abonyi Amália 2 frt. Kisszely Malvin 2 frt. Reisz Miksáné 10 frt. Bernolák Nándorné 2 frt. Luzsénszky báróné Osgyánból 10 frt. özv. Gasko Jánosné 1 frt. Beliczay Lászlóné 2 frt. Csutor Paulin 1 frt. Kis-hontyné 1 frt. Vályi Ilon 1 frt. d.) Fejes Istvánné gyűjtő ivén: Glaufr Pálné 1 frt. Ribely Miklósné 1 forint. Brones Anna 1 frt. Fudala Margit 50 kr. Wikukal Jozefa 1 frt. Wiedemann Emilné 1 frt. Hámos Zoltánné 2 frt. Hámos Aladárné 2 frt. özv. Czeglédy Dénesné 1 frt. Hollós Józsefné 1 frt. Löcherer Tamásné 3 frt. Karpinszky Emilia 1 frt. Stolez Vinczéné 1 frt. Varga Józsefné 1 frt. Kozmay Lajosné 1 frt. Fejes Istvánné 1 frt. e) Liszka Józsefné ivén: Csesznok Pálné 2 frt. Erdélyi Jánosné 1 frt. Tóth Gusztávné 1 frt. Bródy Bertalané 1 frt. Francz-né 1 frt. Cseh Istvánné 2 frt. Derey Mórné 1 frt. Dick-mann Mórné 1 frt. Német Károly 1 frt. Borsody Károlyné 1 frt. Nagy Jánosné 2 frt. Róth Jánosné 1 frt. György Kál-mánné 1 frt. György Frigyesné 1 frt. Köváry Miklósné 1 frt. Soós Józsefné 1 frt. Széplaky Pálné 1 frt. Kala Mihályné 2 frt. Medvezki Sándorné 2 frt. Szlávi nővérek 1 frt. Lokesánszky Endréné 2 frt. Molnár János pék 50 kr. Soós Mihályné 1 frt. özv. Stirban Lászlóné 50 krajcz. Antal Györgyné 50 kr. Szabó Józsefné 50 kr. f) Dapsy Viktorné gyűjtő ivén: Holló Dénesné 1 frt. özv. Szent-miklóssy Agostonné 5 frt. Madarassy Dezsőné 5 frt. Ló-rinezy Endréné 2 frt. Tasner Geróné 5 frt. Flasko Györgyné 2 frt. Danes Gyuláné 2 frt. g) Fülep Benjáminné gyűjtő ivén: Révay Nándorné 5 frt. özv. Richter Dánielné 3 frt. Abonyi Jánosné 1 frt. Polnisch Matild 1 frt. Rajzín-ger Jánosné 1 frt. ifj. Nagy Ferenczné 1 frt. Bodor Ist-vánné 1 frt. Perjéssy Jánosné 1 frt. Vladár Endréné 1 frt. Szabó Józsefné 1 frt. Soós Ferenczné 1 frt. Kalas Már-tonné 1 frt. Molnár Józsefné 1 frt. Dicki Jánosné 1 frt. Jugan Mária 1 frt. Kálnay nővérek 1 frt. Gasko Jánosné 3 frt. Török Jánosné 2 frt. Szadóczky Dánielné 2 frt. Szöllösy Istvánné 1 frt. Éva Jánosné 50 kr. Báthory Jánosné 40 kr. Bodzássy Józsefné 50 kr. id. Csapó Jánosné 50 kr. Káposz-tás Józsefné 50 kr. ifj. Csapó Jánosné 50 kr. Csapó Jó-zsefné 50 kr.

III. Etelmenüeket ajándékoztak: Samarjay Jánosné 100 tojás, 5 kenyér, 2 kappan, 2 pulyka, egy akó bor. Létássy Alajosné 3 font vaj, Kriston Lászlóné 4 db vad-disznó-sódar, 2 db őzeczomb, egy db őzderék, két pulyka, 2 tál kompót, Flasko Györgyné 2 font vaj, Bresztovszky Edéné 10 kilo liszt, Baksay Józsefné 200 db korecska tészta, Szabó Samuné 200 db korecska tészta, egy őz, egy negyed-rész vaddisznó, két tál kompót, Terhes Pálné 100 db ko-recska tészta, Hámos Aladárné 2 nyul, egy negyed kilo sza-lonna, Bodrogközy Lajosné 2 sódar, Horváth Amália két kappan, 1 sódar, Török Klemma 2 kappan, 2 tál kompót, Horváth Lászlóné 2 sódar, 24 tojás, Farkas Ábrahámné 1 hordó bor, egy pulyka, két kappan, 16 tojás, 4 kenyér, egy sódar, 1 üveg uborka, egy tál kompót, Heggyessy Sándorné 2 kappan, Molnár Lajosné 1 sódar, 2 kappan, 10 tojás, 1 üveg uborka, 4 kenyér, 2 üveg kompót, Süteő Ist-vánné 3 kappan, egy sódar, egy tál kompót, Baksay Ist-vánné egy pulyka, 3 font vaj, Süteő Julia 4 font vaj, La-dányiné 2 kappan, egy sódar, Horváth Jánosné 4 rétes, Szakal Ferenczné 2 sódar, 1 pulyka, Szakal Vinczéné egy kappan, egy sódar, 12 tojás, Fábry Jánosné 1 kappan, 1 sódar, Marton Rudolfné 4 kappan, 1 sódar, 20 tojás, 2 tál kompót, egy tál vörös káposzta, Tibély Zsigmondné két kappan, 1 kenyér, Hudoba Sámuelné 2 kappan, Samarjay Mária 2 pulyka, 4 üveg kompót, Kern Adolfné 1 pulyka, 2 üveg kompót, Pongrácz Pálné egy sódar, egy kappan, Fülep Benjáminné 2 kappan, Beliczay Lászlóné 1 kenyér, egy sódar, Paezsek Mórné 1 kenyér, 1 sódar, Dapsy Vik-torné 1 sódar, 3 kappan, Bornemissza Lászlóné 4 kenyér, 2 kappan, egy tál kompót, Raisz Miksáné 2 sódar, Kisszely Jánosné 2 kappan, Dapsy Józsefné 2 kappan, 2 kenyér, 2 tál kompót, Groó Vilmosné két kappan, 2 tál kompót, Bernáth Gyuláné 1 kappan, 1 sódar, Lengyel Györgyné 1 só-dar, 2 tál öszpik, Liszka Józsefné 3 kenyér, egy tál kompót, Rásky Bertalané egy tál kompót, egy tál sütemény, Ku-hinka Gézané 1 db vaj, Gaszner Gidáné 1 db vaj, Vályi Ilona 2 db vaj, Szohomelné 2 db vaj, Dávid Nándorné 3 db vaj.

elhunytával hazánk belkormányzati ügyei s a szomszéd álla-mokkal való viszonyai reánk nézve nagyobb részben hát-rányosan megváltoztak, a minthogy a nagy király leánya, Máriának, a büszke és erőszakos jellemű özvegy anyakirály-né által befolyásolt, minden tekintetben gyöngé és babozó-kormányá alatt másképp nem is lehetett, s ámbár a Zsigmond király trónra léptéig 13 éven át tartott zavargások csak a kereskedés forgalmát lassították meg, Mária uralkodása egy néhány szabadalom s kiváltság levélen kívül, ipari tekintetben maradaó emléket maga után egyáltalában nem hagyott.

Mária férje az 1395. évben uralkodni kezdett Zsigmond minden gyengeségei mellett is, nagytehetségű királyaink közé számítható; sőt bizonyos, hogy a budai Kont, fő nemes és 30 társán elkövetett mézslárlásból, a Husz János elleni esküszedéshez, s a 13 szépei város elzáróztatásához fűző-dő keserű emlékek nélkül, hazánk történetét olvasgatván, nem tagadhatjuk meg tőle annak elismerését, hogy történet-íróink szerint nagy terjedelmű tudományos műveltségével igen sok kormányzati ügyességet, eszközeinek megválasztá-sában igen sokszor éleslátást, szerencsés tapintatot, helyes felfogást tanusított.

Zsigmond, dacára gyakori táborozásainak, s német eszázari minőségében rá nehezedett nagymérvű elfoglaltá-sának, különös figyelmet tárgyavá tette az ipar és kereske-delem előbbre vitelét. Nevezetesen, igyekezett mindenek előtt a királyi városok számát szaporítani, s hogy többet ne emlitsék, Beszterce, Nagybánya, Szakoleza, Kőszeg, Kolozsvár, és Szeben. tőle nyerték királyi városi rangjukat. E részben komoly elhatározásának bizonyítékául szolgál az iparral foglalkozóknak adott szabadalom levelek nagy számán kívül, az 1405-ik évi törvénykönyv, melyben a többek közt azon jobbágyoknak, kik magukat ipari foglalkozásra adni akarták, szabad költözésként biztosított, ezzel orvosolta nagy elődjének ama tévedését, melyet előbb megjegyeztünk al-kalmunk volt; továbbá a főurak önkényű zsarolásainak, melyekkel azok a városi polgárokat nem ritkán zaklatták, véget vetni igyekezett azzal, hogy egyrészt a királyi váro-

Stech Kálmán 10 font gyertya.

A bevétel és kiadás összesítése:

Bevétel:	
1. Gyűjtő-iveken	207 frt 60 kr.
2. Felülfizetés a pénztárnál	53 frt 00 kr.
3. Belépti jegyekért	267 frt 00 kr.
4. Szivarokból	5 frt 60 kr.
5. Borokért a vaesora alatt	79 frt 72 kr.
6. Borokért éjjel és szivarért	35 frt 03 kr.
7. Árverésen borokért	15 frt 00 kr.
8. Thea és lemonádéból	25 frt 95 kr.
9. Eladott fa- és ételmaradékból	20 frt 10 kr.
10. Maradék gyertya elárulásából	1 frt 00 kr.
11. Eladott vaj árából	2 frt 70 kr.
12. Pénztárban találtatott felesleg	2 frt 29 kr.
Összesen	714 frt 99 kr.
Kiadás:	
1. Bélyeg a teremérti folyamodványra	1 frt 00 kr.
2. Bélyeg a teremdíj elengedésérti fo-lyamodványra	0 frt 50 kr.
3. Postabér a vidékre küldött meghi-vókra	3 frt 40 kr.
4. Meghívók széthordásaért	1 frt 50 kr.
5. Takaréktűzhely javításért	3 frt 20 kr.
6. Nyomda költség	11 frt 00 kr.
7. 500 db tányér használatiért	5 frt 60 kr.
8. Élelmiszerek beszerzésére	51 frt 69 kr.
9. Fa- és napszámok	37 frt 70 kr.
10. Poharak és palaczkok használatiért	15 frt 73 kr.
11. Szallagokért	10 frt 15 kr.
12. Zenészeknek	60 frt 00 kr.
13. Gyertya, thea, rum, pezsgő, pet-roleum	63 frt 30 kr.
14. Savanyu- és szódavíz	10 frt 90 kr.
15. Bérllőnek borokért	27 frt 36 kr.
16. Szivarért	8 frt 00 kr.
17. Vendéglői szobákért	7 frt 00 kr.
18. Rendőröknek szolgálati díj	1 frt 00 kr.
19. Asztalok javításáért	2 frt 00 kr.
Összesen	321 frt 03 kr.
Maradvány	393 frt 96 kr.,

mely összeget Dapsy V-né 6 nagvsága 400 frtra egészített ki.

Terhes Pál, növegyleti pénztárnok.

A közönség köréből*)

Tekintetes szerkesztő ur! Lapjának ez évi 7-ik szá-mában a „Közönség köréből“ ellenjavas jelent meg az én közleményemre. Csak egy pár megjegyzésem van rá.

A „Tudósító“ közleményében elősmeri azt, hogy a szerencsétlenül járt favágónak „harangoztattam,“ elősmeri, hogy nines a „sánczban“ eltemetve. Nos! mi következik ebből? az, hogy a „Tudósító“ ur a száz (100) frt o. é. fizesse be „kihívásomban“ jelzett ezélra, mert „propria fas-sio valat mille testibus“ ez a regula juris. Amit azután fel-hoz, hogy a kiállított bizonyítványt nem hivatalosan küld-tem el, hanem „magán uton“ továbbá, hogy az egyházas-bástiak 2-3 frtot kérnek fúvarbér fejében Ajnácsközig, az oly gyermekes valami, melyre „nevetni igen, de válaszolni nem méltó. Ha ön lovagias férfi, mult közleményemben jelzett és felajánlott kihívásomat, visszautasítania nem sza-bad. Minthogy azonban ön „Tudósító“ ur a „humanitás“ című közleményében a fenförgő ügyet a hatóság figyel-mébe ajánlotta egy részről, más részről ellenem mint vád-ló lépett fel, ezemmel felhivom: hogy kérjen ez ügyben s így ellenem vizsgálatot! Többé önnel e lapok hasábjain po-lemiába nem bocsátkozom, mert a főtényt, vagyis, hogy a favágónak „harangoztattam“ és hogy a „sánczban nines el-temetve, elősmerie. Várom tehát a száz (100) o. é. frtot. Ez önhöz intézett „ulimatam“om.

Kelt E.-Bást, febr. 21-én 1883.

Fibiger Ferencz, plebános.

Hírek és vegyesek.

Előléptetés. Kuthy Béla vasuti mérnök, ki nem oly rég távozott el városunkból s itt léte alatt társadalmi

*) Az e rovat alatt közlöttekert nem vállal felelőséget a Szerk.

sok közigazgatási és törvénykezési ügyeit a várispánok kezéből kivéve, amazoknak nagyobb önállóságot adott, más-felől a polgárok ellen előfordult erőszakoskodásokat, mint nagyobb hatalmaskodás büntetését, szigoruan fenytítettai ren-delte. Ugyancsak ő volt az első, ki a szorgalom és tehet-ség által kiváló érdemeket szerzett iparosokat a ezimeres levelek, fekvő birtok nélküli adománylevelek, „armalis“-ok ajándékozása által nemesi rangra emelte, — ezzel ismét nagy elődje egy másik hibás intézkedésének, iparunkra nézve káros következményeit igyekezvén enyhíteni, mintán belátta, hogy az erkölcsi elismerés az iparosok meghonosí-tását legsikeresebben mozdítja elő.

De még tovább ment, miután felfogta és megértette, hogy a királyi városok tulnyomólag iparüző polgáraikban azon elemet birják, mely szellemi és anyagi tekintetben az ország kormányzására épen olyan jogosult, mint a szü-le ésbén és fényben előkelők osztálya: elrendelte, miszerint az országos tanácskozásban minden királyi város, általuk sza-badon választható két-két követ által legyen képviselve, — s ámbár igaz, hogy ez engedmény a hatalmukra s befolyá-sukra feltékeny zászlós- és főurak által oda törpítettett, hogy a királyi városok összesen csak egy határozó szava-zattal birhattak az országgyűléseken, mégis kétségtelen, hogy a városok ezen országos képviseleti joga erkölcsi tek-intetben azon kiszámíthatlan horderejű következménnyel bírt, hogy az iparos osztály érdemei országosan és általá-ban méltányolva levén, az ipari foglalkozás nemesak a szü-letett magyar nép alsóbbrendű nemességére lett vonzóvá, de az idegennek is hazát biztosított.

Ezen kívül, hogy az ipar ne csak mint egyszerű meg-élhetési mód tekintessék, de az azzal foglalkozók művészi ügyességet is elsajátíthassanak, külföldről igen sok, Fran-cziaországból is mintegy 200 kiváló kézművest telepített hazánkba, kik által az üveg műipart, festészetet szobrásza-tot, fametszést, a lőpor és lőfegyver gyártást honosította meg; azonban ezen intézkedéseinek sikerét, mely különben is csak mintegy két évtized mulva lett érezhető, már nem

tevékenysége által magát széleskörben megkedvelteté, a to-kaji állami mérnökséghez osztály mérnökke léptettetett elő.

Dapsy Vilmos 6 mltsaga tegnap körünkbe érkezett. S itt néhány napot szándékozik tölteni, hogy a helybeli két pénzintézetnek közgyűlésén részt vegyen.

Pénztárnokválasztás. A rimaszombati egye-sült prot. gymnasium igazgató-választmánya az elhunyt dr. Szabó Mihály halálával üresedésbe jött pénztárnoki állomásra folyó hó 17-én tartott gyűlésében Dapsy Viktort választotta meg. Szívből örülünk e választásnak, mert a meg-választottban az említett tanintézet oly szakavatott és ügy-buzgó férfit nyert meg, ki valóságos áldás leend mint csaknem minden közügyre, ugy a gymnasiumra is.

A felebaráti szeretet ritka példái. Mint lapunk 6-ik számában említettük az egykor vitéz honvéd, most pedig törvényszéki végrehajtó, Ecsesghy József kedves nejét elvesztvén 9 kiskoru gyermekkel maradt vissza. Már hivatalos állása, — a mennyiben gyakorta távol kell lennie gyermekeitől, — de az abból befolyó csekély jövedelem sem engedheti meg, hogy ily sok tagból álló családját kellőleg gondozhassa s gyermekeinek neveltetéséről gondoskodhassék. Hányszor pergett arczán végig a fájdalom könnye, ha árván maradt gyermekein végig tekintett? — hányszor volt a kétségbeesés örvényének szélén a hű nő és gondos anya elköltözése óta? s hányszor esett ki kezéből a gyilok, mit a kihitűség és reménytelenség daemona szorított markába siró kiesinyeinek láttára? rajta kívül Isten a megmondhatója. Azonban azért vannak érző szívek és fentkölt gondolkozásu emberbarátok, hogy segítsék a szűkölködőket, vigasztalják a megszorodottakat s a részvét balzsamát csepegtessék a szenvedett csapások által okozott sebekbe. Ily emberbará-tokat küldött számára az ég Beliczky Viktor kir. közjegyző és neje szül. Viczián Erzsébet, továbbá Szmracsányi Mihály jeles ügyvéd és neje szül. Vathay Ilona személyében, kik közül az elsők egy 6 éves, az utóbbiak pedig egy 14 hó-napos gyermekét fogadták örökbé. E tényhez nem kell hosszas magyarázat, mert a hol a Krisztusi szeretet ily magasztos mérvben nyilatkozik. — ott a szó elhal az ajkon, s az igazán érző keblet a jó eselekedet üdítő melege hatja át, mely hasonló nemes tettekre lelkesit másokat is. — Vajha ugy lenne!

Tanító-választás. A rimaszombati róm. kath. egyházban az id Miskolczy István nyugalomba lépése foly-tán üresedésbe jött kántortanítói állomás folyó hó 22-én töl-tetett be. Pályázott 9 tanító jobbnál jobb bizonyítványok-kal. Ezeknek alapján három pályázó felé fordult leginkább az iskolaszék bizalma s ezek Timár István segéd tanító, Uthy Antal jászmonostori és Paulovszky Nándor gácsi kán-tortanítók voltak. Az első szavazatnál abszolút többséget egyik sem nyervén, új szavazás rendeltetett el a két első között, s 8 szavazattal 7 ellen Uthy Antal lett megválasztva.

Derek tanító. Nyustyáról írják lapunknak, hogy ott Solcz Adám tanító az iskolai takarékpénztárt életbe lép-tetvén, január 3-tól febr. 10-ig 50 betevő 34 frt 83 krt tett be. Ugyan ő azon tanuló számára, kik a magyar nyelvben már megerősödtek népies felolvasások tart rendkívüli órákban s a felolvasott anyagot velök magyarul fejtegetteti. Bizony-bizony jól esik ilyet hallani a felső Rimának partjairól, hol több helyt találkoznak még hívei Hurban és társainak.

Pénzintézeteink évi rendes közgyűlésüket folyó hó 26-án és 27-én tartják. A „Takarékpénztár“ szokás szer-int egy nappal előbb tartja közgyűlését. Itt az osztalék 16 % míg a „Gömörmegyei nép- és iparbank“-nál 8. E gyűléseken fog tárgyalás alá kerülni a 10%-es betétadó mikénti fizetése is.

Pádárban az ottani „Olvasó-kör“ folyó hó 18-án tartotta évi rendes közgyűlését. A közgyűlés a kör anyagi állásához képest szaporítani akarja az eddig járt lapok szá-mát, sőt tervben van véve egy nép-könyvtár alapítása is; csakhogy ennek megvalósítása a jelen mostoha viszonyok között a jövőre vár. A körnek mult évi bevétele volt 35 frt, kiadása pedig 16 frt 19 kr.

Vigyázatlanság. Kedden folyó hó 20-án az „An-tali“ pusztán Szakal Antal, országgyűlési képviselőnek bé-resei gerendákat vágtak az erdőn. Faragás közben Horváth János vigyázatlanságból a gerenda helyett társának fejébe vágta a baltát. Az erős csapásnak, ha egy kissé a fejsze hegye beljebb hatol, igen szerencsétlen következményei le-hettek volna, — de így a sebesült egy pár heti nyugalom

érhette meg, miután 51 évig tartott uralkodásának 1437-ben bekövetkezett halála véget vetett.

Zsigmond intézkedései iparunknak, ha nem is össze-ségét, de annak egy némely ágát a tökélynek oly magas fokára emelték, hogy például az ötvösség, utóbb a famet-szés valódi művészetté lett, sőt hazánk magának Német-országunk is egy halhatatlan nevű művész, Dürer Albertet, a német műmetszészeti iskola megalapítóját ajándékozhatta.

Ezen születet magyar művészről, mint reánk nézve is érdekeset feljegyezték a történetírók, hogy eredeti nevét Nürnbergben németesítette — akkori szokás szerint „Thürer“-re, mely név utóbb „Dürer“-ré lett, s némelyek szerint fia, mások szerint unokája volt Ajtösi Antalnak, a békésmegyei, akkor virágzó községben. Nagy-Ajtösban, most Kis Ajtös puszta — ötvösséggel s műmetszéssel foglalkozott nagy-hírű iparosnak.

Hazánk történetének további folyamában, t. i. Albert, I. Ulászló s V. László uralkodásának összesen 10 évig tar-tott uralkodása alatt, ugy szólna semmi sem történt otyan, mit ipari tekintetből megjegyezni érdemes volna, s különben is ezen rövid időszakba esik Hunyady János kormányzósága, s vele kezdete az idegen befolyás ellen felébredt azon nemzeti visszahatásnak, melyet Mátyás királyunk az „igazságos“ éles elméje s erős karja ugy a római udvar, mint a német és szláv fondorlatokkal szemben diadalra vezérelt. — Ezen időszak a „Hunyadiak kora“, eseményekben sokkal gazda-gabb, ipari tekintetből is sokkal emlékezetesebb, hogysen ezuttal előadható lenne; — épen azért legyen szabad reménylenem, hogy a magyarok történetének eme legdisebb részéből reánk maradt képét egy más alkalommal körvo-nalozni e helyen megendve lesz annál inkább, mert egyik ifju, s tehetséges polgártársunk azon ígérteét bírom; hogy e feladat megoldásának terhét magára veendő.

Szabó Lajos.

mellett a kapott vágást, mely az egész fejbőrt ketté repesz-
tette, valószínűleg kiheveri.

Figyelmeztetés. Több oldalról hozzám intézett felhívások engedve, van szerencsém ezennel a hazai ref. lelkész urakat értesíteni, hogy kiadásomban 1874. és 75. években megjelent nt. Gyöngyössy Sámuel m. prot. egyházi szónoklatok című munka első folyamát mindazoknak, kik a most megjelent második folyamát előfizetési uton meghozatták v. meghozatni hajlandók, addig míg a készlet tartani fog, szinte még az előfizetési áron (3 firtért) bérmentesen megküldeni. Az első folyam 2 erős kötetben 35 nyomtatott ívet 66 különféle közönséges, alkalmi, ünnepi s halotti beszédet tartalmaz. — Miskolcz, 1883. febr. 10. Ferenczi B. kiadó könyvtárus.

A „**Vasárnapi Ujság**“ febr. 18-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Gróf Festetics György. Arany sirja. Költemény Abrányi Emilől. Babet, elbeszélés írta Baksay Sándor. Szibériába száműzöttek. A fegyencző. Egy fogházfelügyelő elbeszélése. A főnix-parki gyilkossággal vádlottak póre Dublinban. Egyveleg. Faragó Ödön felolvasása Khináról. A Kisfaludy-társaság közgyűlése. Irodalom és művészet. Közintézetek és egyletek. Mi ujság? Halalozások. Szerkesztői mondanivaló. Sakkjáték. Heti naptár. Képek: Gróf Festetics György. Ellinger fényképe után. Szibériai száműzöttek: 1. A foglyok hajóra szállása. 2. Fegyenczszállítvány találkozása egy theakaravánnal. 3. A foglyok egy volgai bárkán. 4. Állomáshelyre érkezés. 5. Krasnojarszky utca. 6. Politikai foglyok szállítása. Képek Khinából: 1. A koldusok hidja Pekingben. 2. Történeti színmű előadása egy pekingi színházban. 3. Tien-tsin polgár. 4. Iskola Hag-csong-fu-ban. 5. A „kilencz sárkány tornya“ Pekingben. A főnix-parki gyilkosságban vádolt irlandiak pórenek végtárgyalása Dublinban.

A „**Képes családi lapok**“ 21-ik számának tartalma: Mikor a rózsabimbó kinyílik; beszély (folytatás kö-

vetk.), írta Márkus József. Késő órán; költemény, írta Jékely Aladár. Kettőtől szeretve; beszély, (folyt. követk.) írta Horváth Árpád. Habarékos rokonság; humoreszk, írta Cziklay Lajos. Szilveszteréji kaland; beszély, (folyt. követk.) közli Gáman József. Heti tárcza. (A nőkről a nőknek), írta Heti Klio. Az odvas fa titka; beszély (vége követk.), írta Vajay István. Az ország koldusa; rajz, írta Muszlay K. János. Képmagyarázat. Mindenféle. Képeink: Foglyok szállítása Szibériába. Muzsafiak a jégen. Galambra vadászó sas. Melléklet: A „Titokzatos vendég“ című regény 97-112. oldala. Előfizethetni: Mehner Vilmosnál. Budapest, IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 firt fél évre 3 firt, negyed évre 1 firt 50 kr.

A „**Magyarország és a Nagyvilág**“ kitűnően illusztrált és nagybecsű közleményeket hozó képes lapunk február 18-iki száma következő nagyérdemű tartalommal jelent meg; szöveg: Festetics Tasziló gróf. (Életrajz.) Ne hidd... Költemény Váradai Antaltól. Visszaemlékezéseimből. Degré Alajostól. Mácsik, a nagy erejű. Regény, (Folyt.) írta: Mikszáth Kálmán. Sarah grófnő. Ohnet György regénye. Fordítja: Sziklay János. (Folyt.) Egy kis gőzgép. Parforce-vadászat. Pártfegyelem áldozatai. Könyves Tóth Kálmántól. Wagner Rikhard; A gubbiói farkas. Chanzy tábornok temetése. Az új boszniai csapatok. Régészeti ujdonságok. Az olasz királyi pár a római képművelésen. Irodalom és képművészet. Hirrovat. Halalozások. Heti naptár. Képek: Festetics Tasziló gróf. A gubbiói farkas. Chanzy tábornok temetése. Parforce-vadászat. Az új boszniai csapatok. A római művészeti palota megnyitása. Egy kis gőzgép. (3 ábra.) Wagner Rikhard. — Előfizetési ára: Egész évre 8 firt, fél évre 4 firt, negyed évre 2 firt. A „Pesti Hírlap“ politikai napilappal együtt: Egész évre 20 firt, fél évre 10 firt, negyed évre 5 firt, egy óra 1 firt 70 kr. Mutatványszámok ingyen és bérmentve küldetnek a kiadóhivatal által.

Hivatalos közlemények.

Gömör-Kishont t. e. megye közigazgatási bizottságától.

Pályázati hirdetmény.

130. sz. — Gömör-Kishont t. e. megye területén rendszerezett rimaszombati erdőtisztai állomásra, mely magában foglalja a Rimaszombat, Rimaszécs és Tornallyai járások községeknek azon erdőterületeit, melyek az 1879. évi XXXI. t. cz. 17. §-a szerinti kezelés alá esnek és a mely 700 fit fizetés 140 firt lakpénz, 400 firt utazási és 20 firt irodai átalánnyal és így összesen 1260 firttal lesz javadalmazva, pályázat nyitattik; felhivatnak tehát mindazok, kik ezen állást elnyerni ohatják, hogy kellőleg felszerelt pályázati kérvényüket a megyei közigazgatási bizottsághoz czimezve, folyó évi április hó 30-ik napjáig okvetlen terjesszék be, mert különben a később beadandó kérvények többé figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt a közigazgatási bizottságnak Rimaszombatban az 1883-ik évi február hó 12-én tartott üléséből.

Fáy, elnök.

R-Szombati kir. tszék elnökétől.

Pályázat.

178. sz. — A tornallyai kir. járásbírósnál üresedésbe jött bírósági végrehajtói állomásra a nagyméltóságu m. k. igazságügyminiszterium f. é. 480 sz. a. engedélyezése folytán pályázat nyitattik, felhivatnak a pályázni kívánók, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat f. évi márczius hó 20-ig ezen kir. törvényszéki elnökségnél nyújtsák be, a később beérkezendő folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak. R-Szombat, 1883. február 16.

Marton, kir. tszéki elnök.

Felelős szerkesztő: Bodor István.

Magán-hirdetések.

Műkertész tanulóul

két, 13—15 évet meghaladott, olvasni és írni tudó ifjúazonnal felvétetik.

A feltételek iránt értekezhetni alólirottal.

Rimaszombat, 1883. febr. 15.

2—3

Wikoukal Henrik,
városi műkertész.

Eladó hintó.

Egy félfedelű, két üléses, jó karban levő **Kölber-féle** hintó eladó.

Hol? megmondja a kiadó-hivatal.

Fényképészeti jelentés.

Alólirott tisztelettel hozza a nagyérdemű közönség tudomására, hogy körutazásából visszaérkezett és működését ismét megkezdendi. Felhivatnak tehát mindazok, kik igazi művészi kivitelű fényképeket ohajtanak, szerencsétlenség látogatásaikkal.

Rimaszombat, 1883. febr. 24-én.

Andrássy Mór, fényképész.

Felvételi helyiség: Rimaszombat, Cserencsényi- és Pokorágyi-utca sarkán levő Chászár György-féle házban.

Ércz- és fakoporsók főraktára

Raktár: Cserencsényi-utca Samarjay József ur házában.

Lakás: Losonczy-utca 16. sz. a (saját ház.)

Alólirott tisztelettel tudatom mindazokkal, kiknek szomorú kötelességök drága halottaikat tisztességes módon eltakarítani, hogy a fentemlített raktárban minden e szakmába vágó tárgyak: ércz- és fakoporsók, (a legdiszesebbtől a leggyeszterübbig), szemfedők, párnák, selyem és perkail-lepedők, virágok, koszorúk, különféle színű és szélességű koszoru-szalagok, gyász-fátyolok, gyertyák stb. stb. nagy készletben tartatnak és a legjutányosabb árak mellett szereshetők meg.

Kivánságra temetések teljes elrendezését is felvállalom.

Midőn ezen vállalatommal a vidék egy rég érzett hiányát pótolom ki; tettem ezt azon számtalan felhívásnak következtében, mely évek óta hozzám intéztetett. Ennélfogva felkérem mindazokat, kiknek ily szomorú kötelesség osztályrészül jut, adandó alkalommal megbízásaikkal tiszteljenek meg.

Végül nem mulasztom el felemlíteni, miszerint főtörekvésem oda irányul, hogy t. vásárlóimnak a gyors kiszolgálattal mellett jutányos árakat biztosíthassak.

Rimaszombat, 1882. szept. 16.

Teljes tisztelettel

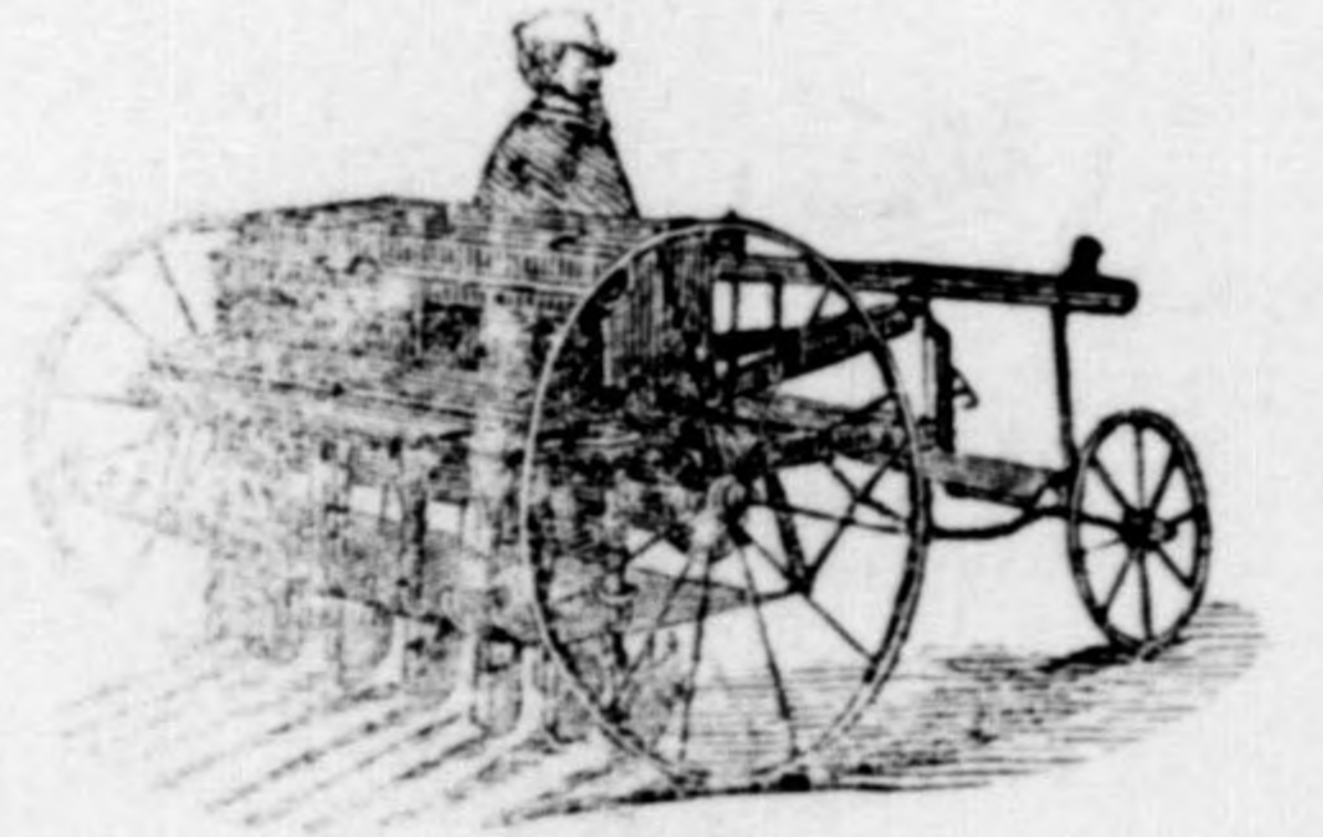
13—*

Hollósy József, temetés-rendező.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, eperjesi-ut 6. szám és Kassa mellett a Csermelyvölgyben.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek tavaszi idényre szükségeltető gépeket u. m. szilárdan szerkesztett, könnyű sorvetőgépeket, szorva-vetőgépeket, ekéket s boronákat, hengereket, lókapákat stb., továbbá Baker és magtárrostákat; mindennemű szivattyukat, gőzgépeket, gőzkazánokat stb.

Csermelyvölgyi gazdasági gépgyárunkban Kassa mellett állandóan jelentékeny készletét tartjuk gépgyártmányainknak.

Képes-jegyzék gazd. gépeinkről, valamint árjegyzék öntődenk készítményeiről, kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. 1—5

Meghívás.

A „**gömörmegyei nép- és iparbank**“ részvényesei

1883. február hó 27-én délelőtt 9 órakor

a „**Három Rózsa**“ vendéglő nagytermében tartandó

rendes közgyűlésre

ezennel meghivatnak.

Tárgyak:

1. Igazgató- és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Mérleg jóváhagyása s ennek folytán az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.

3. Az osztalék megállapítása.

4. Felügyelő-bizottság választása.

Rimaszombat, 1883. február 14.

Az igazgatóság.

Használt gőzgépek vagy egész gőzeséplőkészletek vásároltatnak vagy esetleg ujakra becsereáltetnek. — Ajánlatok intézendők:

HERCZ ZSIGMOND-hoz

MISKOLCZON.

3—3